პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით

წელიწადი მეოთხე

კომუნისტი

ცენტრ. და თბილისის კომიტეტის და სრულ. საბჭო. მ., ბ., ნ.-ბრ. და ბატრაკთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის ორგანო

რედაქცია: თბილისი, კრუზენშტეინის ქ. № 4.

მთავარი კანტორა: ტბილისი, რუსთაველის პრ., № 24 მე 2 სართული).

რედაქცია ღიაა ყოველ დღე გარდა კვირა უქმეებისა დილის 10—2 საათამდე.
ტელეფონები: სარედაქციო კოლეგ. № 14 76 მდივნის № 19 საერ. №

ხელის მოწერის თვიური ფასი შემდეგია: პარტიულ ორგანიზაციებისა და პროფკავშირებისათვის მიტანით: ქალაქში—140 ათასი მანეთი, პროვინციაში—180 ათ. მ. ყველა დანარჩენ ხელის მომწერთათვის მიტანით: ქალაქში 200 ათ. მ., პროვინციაში 240 ათასი მ. განცხადებანი—10 ათ. მ. ნომპარელის სტრიქონი. სამგლოვიარო განცხადება 300 ათასი მ. ტელეფონის № კანტორისა № 5—43.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფასი 10,000 მან.

პროვინციაში 12,000 მან.

№ 113 შაბათი, 20 მაისი 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი შაბათი, 20 მაისი 1922 წ. № 113

ორშაბათს, ამა წლის 22 მაისს საღამოს 6 საათზე ზუბალოვის სახელობის Сახალხო სახლის შენობაში შესდგება

თბილისის ქალაქის მუშათა და წითელ არმიელთა დეპუტატების საბჭოს პლენუმის სხდომა

საკითხის მნიშვნელოვანობის გამო თავის დროზე დასწრება ყველა წევრთათვის სავალდებულოა.

დღის წეს რიგი: 1 მოხსენება კომუნალური მეურნეობის განყოფილების შესახებ. 2) მიმდინარე საკითხები.

მდივანი: **მეხი.**

პარტიული აღმშენებლობის საკითხები

როგორც ვიცით, რ. კ. პარტიის მე 11 ყრილობამ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია პარტიულ აღმშენებლობის საკითხს და გამოიტანა ვრცელი რეზოლიუცია, რომელშიაც აღნიშნა მორიგი ამოცანები ამ სფეროში და დასახა მათი განხორციელების გზები.

ყველა ადგილობრივ პარტიულ ორგანიზაციებს ევალებათ ამ მხრივ მუშაობის გაძლიერება და ზომების მიღება პარტიულ ცხოვრების გასაჯანსაღებლად.

თბილისის ორგანიზაციის ეხლანდელ დასრულებულმა კონფერენციამ სერიოზული ანგარიში გაუწია ამ გარემოებას და მე 11 ყრილობის რეზოლიუციის საერთო საფუძველზე გამოიტანა მთელი რიგი საყურადღებო დადგენილებები, რომელთა გატარებამ ცხოვრებაში ხელი უნდა შეუწყოს ჩვენი პარტიული აღმშენებლობის გამოცოცხლებას და უფრო ნორმალურ კალაპოტში ჩაყენებას.

თბილისის ორგანიზაცია, როგორც თავისი სოციალური შემადგენლობით, ისე რევოლიუციონური გამოცდილებით და კულტურული განვითარებით მოწინავე რაზმია ჩვენი პარტიისა, და აქ საქმეთა რიგიან დაყენებას მისაბაძი მაგალითის მნიშვნელობაც ექნება ჩვენი პროვინციალურ ორგანიზაციებისათვის.

რას მიაქცია ამ მხრივ მთავარი ყურადღება თბილისის კონფერენციამ?

პარტიის სოციალური შემადგენლობის გაერთფეროვნება, მისი რიგების უფრო შემჭიდროება, პარტიის წევრების კულტურული დონის აწევა, მათი ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება—აი მიზნები, რომელიც დასახა ხსენებულმა კონფერენციამ.

კომუნისტური პარტიის შემადგენლობა საქართველოში, რომელიც წარმოადგენს უმთავრესად გლეხურ და წვრილ ბურჟუაზიულ ქვეყანას, შეიცავს არა პროლეტარულ ელემენტის ნიშვნელოვან პროცენტს.

ეს გარემოება, განსაკუთრებით გარდამავალ ახალ ეკონომიურ პოლიტიკის პირობებში, დიდ საშიშროებას წარმოადგენს და ეშუქრება პარტიას შინაგანი გადაშენებით.

ამიტომაც იყო, რომ პარტიამ თავის ორგანიზმის ოპერაცია მოახდინა, თავის რიგების გენერალური გაწმენდა ჩაატარა და გააძევა თავის ოჯახიდან შეძლებისდაგვარად ყველა მტაცებლური, უვარგისი ელემენტები.

ამის შემდეგ პარტიამ უკიდურესად განსაზღვრა ახალი წევრების მიღება. და რაც უფრო შორდება რომელიმე ელემენტი თავისი სოციალური შემადგენლობით და პსიქოლოგიით პროლეტარიატს, მით უფრო გაძნელებულია პარტიაში მისი შემოსვლა. ამით პარტია შეიქნება შედარებით ერთფეროვანი ტ წმინდა პროლეტარული პოლიტიკაც გატარდება.

ამასთან ერთად უაღრესი ყურადღება უნდა მიექცეს პარტიის წევრების კომუნისტურ აღზრდას და კულტურულ გათვითცნობიერებას.

ეჭვი არ არის, რომ გაწმენდის შემდეგაც დარჩნენ ჩვენში ცოტად თუ ბევრათ არაპროლეტარული პსიქოლოგიის მატარებელნი, პარტიის მნიშვნელოვან ნაწილს ჯერ კიდევ აკლია მკვეთრი კლასობრივი შეგნება და ასეთუ ისე საკმაო მარქსისტული ცოდნა, ბევრი უბრალო წერა კითხვის ცოდნასაც მოკლებულია. შეუძლებელია ლაპარაკი ჩვენი პარტიის ჭეშმარიტ გამარჯვებაზე და მისი ფართე გავლენის შესახებ მშრომელ მასებზე, სანამ ჩვენი ამხანაგები მთელი თავისი არსებით არ გაიჟღინთებიან მარქსისტულ-კომუნისტურ კულტურით.

მრავალი საშუალება არსებობს ჩვენი წევრების გათვითცნობიერებისათვის. პარტსკოლები, კლუბები, მოხსენებები და სხვა საშუალებები ამისათვის მაქსიმალურად და მიზანშეწონილად უნდა იქნენ გამოყენებულნი. და მთელი ეს მუშაობა უნდა მივმართოთ იქითკენ, რომ პარტიის ყოველ წევრში განვავითაროთ დამოუკიდებელი აზროვნების და მოქმედების ინიციატივა, რომ მათ შეძლონ აკტიური მონაწილეობის მიღება ჩვენი ცხოვრების აღმშენებლობაში.

პარტიის ერთფეროვანი შემადგენლობა და მისი კომუნისტური კულტურის მაღალი დონე უფრო მეტ ერთობას შექმნის ჩვენს რიგებში და გააჯანსაღებს პარტიულ ორგანიზმს. თუ აქა იქ რაიმე გაუგებრობას დღესაც აქვს ადგილი ჩვენს რიგებში, ეს აიხსნება ზშირად არა რაიმე ძირითადი წინააღმდეგობით, არამედ მიმდინარე მოვლენების და პროლეტარიატის კლასობრივი მიზნების შეგნების სისუსტით.

მაგრამ პარტიული ამხანაგების კულტურულ აღზრდისათვის საჭიროა არა მარტო იდეური და ორგანიზაციული მუშაობა, არამედ ზრუნვა მათი ნივთიერ მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე, რათა მათ საშუალება ჰქონდეთ საკმაო დროს მოახმარონ განვითარებას, ცოდნის შეძენა-შეგრძნებას. ახალ ეკონომიურმა პოლიტიკამ, უნდა ითქვას, ფრიად მძიმე მატერიალური პირობები შექმნა ჩვენი პარტიის წევრებისათვის.

ამას სათანადო ყურადღება მიაქცია თბილისის კონფერენციამ და საჭიროდ სცნო ურთიერთი დახმარების სპეციალური კომისიის არჩევა. გაჭირვებაში ჩავარდნილი ყოველი ამხანაგი უნდა გრძნობდეს, რომ მთელი პარტია ხელდაგ მის მდგომარეობას და მზრუნველობას იჩენს მისდამი ეს მორალურად უფრო შეგვადღებს და მთლიან ორგანიზმად გაგვხდის. პარტიის წევრების მატერიალური დახმარების საქმე ფართეთ უნდა დაყენებული, ყველგან უნდა იქნენ არჩეულნი დამხმარე კომისიები, რომელნიც გამოძებნიან მისთვის წყაროს და გამოიმუშავებენ დახმარების ფორმებს.

ასეთია ის ზოგიერთი ამოცანები, რომელიც წამოაყენა თბილისის კონფერენციამ ამ ამოცანების განხორციელებას უნდა შეუდგეთ არა მარტო თბილისს, არამედ მთელი რესპუბლიკის მასშტაბით უნდა გვქონდეს შეგნებული, რომ ამ მხრივ ჩვენი მუშაობაზეა დამოკიდებული როგორც პარტიის ბედი, ისე მთელი მუშათა კლასის საქმის წარმატებაც.

თეთრგვარდიელთა ემიგრაციის დაშლა გრძელდება

ინტერვენციებისა და შინაური კონტრრევოლიუციის დამარცხებამ რუსეთში და მშრომელთა რეჟიმის განმტკიცებამ მორალურ პოლიტიკურათაც შეარყია საზღვარგარეთ მყოფი თეთრგვარდიელთა ემიგრაცია, დაშალა მისი ერთ დროს მთლიანი რიგები, მთლიანი საბჭოთა რეჟიმის მიმართ, როგორც ერთიანი რეაქციონური მასსა.

როგორც ეს ხშირათ ხდება ხოლმე დიდი დამარცხების შემდეგ, ამ შემთხვევაშიაც მკაცრი კრიტიკის კერძათ იქცა თეთრგვარდიელებში, რასაკვირველია მათივე ინტერესების თვალსაზრისით, მთელი მათი წარსული ბრძოლა და ამ ბრძოლის საშუალებანი. დასაწყისი მიეცა ამ კრიტიკას რუსეთის კონტრრევოლიუციის უმთავრეს და უმნიშვნელოვანეს პოლიტიკურ ბანაკში, კადეტების პარტიაში, სამხრეთ რუსეთის კონტრრევოლიუციის დამარცხების შემდეგ ყირიმში, როდესაც ვრანგელის ჯარის ნაფლეთებმა დასტოვეს რუსეთის ნიადაგი და მოედვენ ოსმალეთსა და ბალკანეთის ქვეყნებს.

მკითხველს ეხსომება ის პოლიტიკური ბრძოლა მიმდინარეობათა ზემოხსენებულ პარტიაში, რომელსაც შედეგათ მოჰყვა დაბოლოს რასკოლი კადეტებში ამ ატმოსფერაში შეიქნა შესაძლებელი „სმენა ვეხელების“ დაბადებაც, რამაც თავის მხრივ კიდევ უფრო შეარყია ემიგრაცია და გააღრმავა იქ დაწყებული დაქსაქსვის პროცესი. ეს მოვლენა დაეტყო არა მარტო ველიკოროსების ემიგრაციას უცხოეთში, იგივე ეჩვენა დღეს იგრეთ წოდებულ განაპირა ქვეყნების კონტრრევოლიუციონერებს, რომლებიც ყოფილი „მპყრობელი ერის“ რეაქციონურ მოძმეებთან ერთათ, განიცდიან იმავე პროცესს პოლიტიკური დიფერენციაციისას, რომლის ერთი თვალსაჩინო გამოხატულებათაგანი არის კლიუჩნიკოვ უსტრიალოვის ჯგუფის შექმნა. თუ დღეს-დღეობით ჩვენ ცოტა ცნობები მოგვეპოება კერძოთ ქართველების ემიგრაციაზე, გარდა რამოდენიმე ერთეულისა, რომლებიც დგანან საბჭოთა ხელისუფლებასთან თანამშრომლობის პლატფორმაზე, მაგიერათ საკმაო მასალა არის უკრაინელებზე, რომელთა ემიგრაცია მნიშვნელოვანია რიცხვობრივათ უცხოეთში. იქაც „სამოსტიინიკების“ საკმაოთ წყალი შეუდგა და დღეს გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ საფუძველი ჩაეყარა მათ შორის „განდგომილების“ ორგანიზაციას. როგორც ცნობილია, ყველაზე უფრო აქტიური ცენტრები მათი ემიგრაციის არის ვარშავა და პრაგა. მათ მოძრაობას ხელმძღვანელობენ „პეტლიურელები“. და სწორეთ მათ ბანაკში ეჩინა თავი ახალმა მიმდინარეობამ, რომლის მიმდევრები მიზნათ ისახავენ საბჭოთა უკრაინაში დაბრუნებას და თანამშრომლობას მის ხელისუფლებასთან. საინტერესოა ამ მხრივ ამ დღეებში მიღებული რადიო.

მის თანახმათ, ერთი ყოფილი პეტლიურელი მინისტრი, ცენტრალური „რადის“ თავმჯდომარის ამხანაგი და რედაქტორი გაზეთ „რადის“, ნიკოლსკი, გამოვიდა თავის ძველი პოლიტიკური თანამოაზრეების წინააღმდეგ და დააარსა უკრაინელ ემიგრანტებში, ვარშავაში, საბჭოთა ხელისუფლების თანამგრძნობთა საკმაოთ მრავალრიცხოვანი ჯგუფი, რომელშაც შედიან ძველი ცნობილი მოღვაწეები. მათ განძრახული აქვთ უკრაინაში დაბრუნება და ამ მიზნით აწარმოებენ მოლაპარაკებას უკრაინის საბჭოთა საელჩოსთან ვარშავაში. ისინი აარსებენ თავის საკუთარ გაზეთს. ასეთივე ცნობა არის პრაგიდანაც, სადაც შესდგა უკრაინელ ემიგრანტების ჯგუფი, რომელიც სდგას „სმენა ვეხელების“ პლატფორმაზე: დაბრუნება უკრაინაში, ცნობა არსებული ხელისუფლების, თანამშრომლობა მასთან.

ამნაირათ რაც უფრო დრო მიდის და თეთრგვარდიელთა მასსებისათვის აშკარავდება სიმტკიცე რევოლიუციონური რეჟიმისა, მით უფრო იპყრობს მათ უიმედობა მიზნის, რომელსაც ემსახურებოდნენ დღემდი და სწვავენ წარსულს. ეს სულისკვეთება დამახასიათებელი ხდება დღეს ემიგრაციის საკმაოთ ფართო წრეებისთვის და ცხადია ის კიდევ უფრო გავრცელდება მომავალში, სანამ არ ჩაითრევს თავის ფერხულში ყველა საღათ მოაზროვნე ელემენტებს, რომლებსაც სრულიათ არ დაუკარგავთ ჯერ კიდევ უნარი მდგომარეობის შეფასების.

„პეტლიურელები“ შეადგენდნენ ერთ ფრიად მმოძრავ ელემენტს საზღვარგარეთ გადატყორცნილ კონტრრევოლიუციონური ემიგრაციისას და, თავისი დროებით მეგობრულ დამოკიდებულების გამო ვარშავის მთავრობასთან, საკმაოთ ანგარიშ გასაწევ ძალას, რომელიც, შეიძლება, ვერა-სოდეს ვერ ითამაშებდა დამოუკიდებლათ გადამწყვეტ როლს საბჭოთა რეჟიმთან ბრძოლაში, მაგრამ რომელიც ანგარიშში იყო მისაღები, როგორც ერთი „გადამცემ აპარატთა-განი“ უცხოეთის იმპერიალისტური ენერგიის. ამიტომ ცხადია არ შეიძლება შემცირებულ იქნას პოლიტიკური მნიშვნელობა, რომელსაც იძენს დიფერენციაცია მათ რიგებში და ამნაირათ შესუსტება მთელი მათი მოძრაობის, არსებითად მთელი ანტისაბჭოთა იმპერიალისტური კოალიციის.

ჩვენი მტრების ბანაკი თანდათან იშლება და მასთან ერთათ უფრო და უფრო იზრდება შანსები ჩვენი საბოლოო გამარჯვებისაც საერთაშორისო მასშტაბში.

ფითელი პრესა

„გამარჯვებულთა“ „გამარჯვება“.

„პრავდა ზაპადნაია“ ეხება გენუაში შექმნილ მდგომარეობას და სწერს:

„რამდენათაც სახეში გვყავს მასები არა ყველა ქვეყნის კაპიტალისტების, არამედ ჭეშმარიტად ხალხთა მასები, დიდი ხანია ყველასათვის ცხადია, რომ ისინი ისწრაფოდენ და ისწრაფიან ზავისაკენ. მაგრამ ცხადია ისიც, რომ მსოფლიო ბურჟუაზიის „ღმერთელ კომიტეტებს“, ე. ი. სხვადასხვა რანგის კაპიტალისტური ქვეყნების მთავრობებს, და მათ რიცხვში ლოიდ ჯორჯსაც, გაგონებაც კი არ სურდათ ზავზე საბჭოთა ხელისუფლების დამხობამდე, სადღეგრძელო ბურჟუაზიულ საკუთრების კულტისა და ხელისუფლების აღდგენამდე რუსეთში“.

„მაგრამ ერთია სურვილი და მეორეა აუცილებლობა ცხოვრების განვითარების. მათ ვერ შესძლეს ამ თავიანთი სურვილების განხორციელება ზარბაზნებითა და ტყვიისფრქვევლებით და იძულებული გახდენ მიმართათ სხვა საშუალებებისათვის, რათა მაინც დაიცვათ თავიანთი ჭოილობებისათვის.

„გაურბის რა აუცილებელ ქირურგიულ ოპერაციას, გვერდზე დგის რა დროებით მსოფლიო რევოლიუციის ბასრ დანას, ანტანტა ჯდება ერთ მაგიდაზე საბჭოთა დელეგაციასთან და ლამობს დაძრომას „კომპრომისებით“.

მაგრამ გენუა არ იძლევა მათთვის სასურველ შედეგებს და ისინიც აპირებენ დაშლას. კონფერენციას დებენ სექტემბრისათვის.

„ჩვენ ერთი წუთითაც არ ვიტყუილებდით თავს უშუალო შედეგებით გენუასაგან. ჩვენ არ მოველოდით ამ პირველ კონფერენციისაგან ზავს მთელი მსოფლიოსთვის. ჩვენ არ მივდიოდით იქ, როგორც ჩემპიონები, რომელთათვის ბრძოლის შედეგი ნიშნავს დამარცხებას, როდესაც ის არც ერთი მხრისათვის სასარგებლოთ არ თავდება. დეე, ამაზე სწუხდენ ისინი, ვინც თვლიდა თავის თავს დაუმარცხებლათ. ვინც დარწმუნებული იყო იმაში, რომ საჭიროა მხოლოდ ბოლშევიკების მოწვევა კონფერენციაზე, და უზრუნველყოფილი იქნება საუკუნოთ მათი მორჩილება და თანხმობა ყველა პირობებზე“.

მაგრამ როგორც ვხედავთ იმედები არ გაუმართლდათ და სრულიად წინააღმდეგი მოხდა. გამარჯვებული კონფერენციიდან გამოვიდა საბჭოთა რესპუბლიკების ფედერაცია.

„ვბრუნდებით რა გენუიდან, როგორც მთელი მსოფლიოს მიერ ფაქტიურათ აღიარებული მშრომელთა დიდი სახელმწიფო, გაძლიერებული გერმანიასთან დადებულ ხელშეკრულებით და აგრეთვე რომავალი ხელშეკრულებებთან ზოგიერთ სხვა ქვეყნებთან, მოვიპოვეთ რა თანაგრძნობა დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ყველა ქვეყნების მეტად ფართო ხალხთა მასებისა, ჩვენ არ გვიხდება აჩქარება მაგრამ რა მოუვათ „მათ“? როგორი კლიმატი, ევროპისა თუ აზიის რა ველი კურორტი მოურჩენს მათ საიდუმლო ავადმყოფობას და მაინი დასერილი კაპიტალისტური ტანსაცმელი ჭრილ-ბეგს?

* * *

კვლავ ძველებური მდგომარეობა.

გაზ „ტრიბუნა“, (№ 218). მეარცხენე სოციალის - ფედერალისტების ორგანო მეთაურში: „კონფერენციის შედეგებისათვის“ აღნიშნავს, თუ რა გორი იერიშები მოქონდა ანტანტას წინეთ შეიარაღებული ძალით საბჭოთა რუსეთზე.

„გამარჯვებულმა ანტანტამ შეეცადა შეიარაღებულის ძალისა და რუსული კონტრ-რევოლიუციის დახმარებით თავის ბატონობა განმტკიცებინა რუსეთის ტერიტორიაზე, მაგრამ რუსეთის წითელი არმიის ძლიერმა ნებისყოფამ უკუაგდო საერთაშორისო შავი რეაქციის შავი ზარახანა და ხელშეუხლებლათ შეინარჩუნა საბჭოთა რუსეთის დამოუკიდებელი არსებობა“.

ამის შემდეგ ანტანტამ მიმართა სხვა საშვალებას, სახელდობრ, „შშვიდობიანნ“ მოლაპარაკებას საბჭოთა რუსეთთან და მიიწვია ამ უკანასკნელის წარმომადგენლები გენუას კონფერენციაზე. მაგრამ აქაც გამარჯვება წილად ხვდა საბჭოთა რესპუბლიკებს.

„საბჭოთა დელეგაციამ დიდ გამარჯვებას მიაღწია გენუაში იმ მხრივ, რომ მთელი კაცობრიობისთვის ნათელი და გარკვეული გახადა მოკავშირეთა აგრესიული მიზნები და საბჭოთა რუსეთის მშვიდობიანი მისწრაფებანი. გენუამ გამოააშკარავა ის შინაგანი წინააღმდეგობანი, რომელიც არსებობს მოკავშირეთა წრეებში და რომლის დაძლევა ვერ შესძლეს მათ, მიუხედავათ იმისა, რომ კარზე ადგიათ უდიდესი საფრთხე“

ამას ისიც ამტკიცებს, რომ ინგლისმა განაცხადა, თუ საფრანგეთი ხელს არ აიღებს თავის შეურიგებელ პოლიტიკაზე ისიც იძულებული ხდება, როგორც გერმანია, გენუის კონფერენციის გარეშე შეკრას ხელშეკრულება საბჭოთა რუსეთთანო.

„ეს გარემოებანი აშკარავებენ იმ ფაქტს, რომ გენუას კონფერენციას უნაყოფოთ არ ჩაუვლია საბჭოთა რუსეთისათვის და მან შესძლო ევროპის წაიღო თავის სასარგებლო ნიადაგი შეიმზადებინა“.

ამიტომაცაა, რომ საბჭოთა რუსეთი ძლიერათ გრძნობს თავს და შემდეგ დათმობაზე უკვე აღარ მიდის.

რადიო-დეპეშები

გენუის კონფერენცია

კონფერენციის უკანასკნელი დღეები

გენუა. 17 მაისი (იტალიის რადიო) იმ სახელმწიფოთა წარმომადგენლები, რომელთაც მოიწვიეს კონფერენცია, შეიკრიბენ დღეს თათბირზე, ფაქტას თავმჯდომარეობით, იმ საკითხის განსახილველად, არსებობს თუ არა უწყვეტი პირობებში აუცილებლობა დაუბრუნდეთ გადაწყვეტილებათა, რომელიც მიღებული იყო 10 მაისის სხდომაზე, ცხვადასხვა სახელმწიფოთა მიერ შეტანილ წინადადებათა პირველი კომისიის ქვეკომისიისათვის გადაცემის შესახებ. ამ თათბირზე გამოირკვა, რომ არ არის საკანადო საბუთები იმისა, რომ განხილულ იქნას კონფერენციაზე აღმოსავლეთ გალიციისა და ლიტვის საკითხები, ვინაიდან განზრახულია დროებითი ხელშეკრულების შეკვრა, რომლის ძალითაც სახელმწიფონი მოვალენი არიან უარი სთქვან ურთიერთ თავდასხმაზე, მით უმეტეს, რომ ეს ხელშეკრულება გულისხმობს სტატუსქვოს დაურღვეველობას. რაც შეეხება ვარშავის სანიტარულ კონფერენციას, თათბირი მივიდა იმ დასკვნამდის, რომ კონფერენციამ საერთოდ უნდა დაადასტუროს საერთაშორისო სანიტარული კონფერენციის მიერ მიღებული დადგენილებანი და წინადადება მისცეს საკანადო მთავრობათ მიიღონ ყველა მათგან დამოკიდებული ღონისძიებანი ამ დადგენილებათა ცხოვრებაში სარჩაროდ გასატარებლად.

ჰენგრეთისა და ბულგარეთის უმცირესობათა და ბულგარეთის ეგეის ზღვაში გასავლის მცენის საკითხები გადაწყდა გადაიცეს განსახილველად ერთა ლიგას. ასეთივე დადგენილება იქნა მიღებული სტამბულინსკის ახალი ნოტის შესახებაც, რომელიც ეხებოდა დედა ეგაჩის ნავთსადგურს. შემდეგ თათბირი შეუდგა იმ მემორანდუმის განხილვას, რომელიც ეხებოდა წითელ ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტის და წითელ ჯვრის საზოგადოების ლიგის მიერ წამოყენებულ საზოგადოებათ ხალხთა საზოგადოებრივ უბედურებათაგან ურთიერთ დაზღვევის შესახებ. კამათის შემდეგ გადაწყვეტილ იქნა ეს საკითხი გადაეცეთ ერთა ლიგისათვის. დასასრულ განხილულ იქნა პროცესუალური ხასიათის ზოგიერთი საკითხები, რომელიც ეხებოდა იმ ფორმებს, რომელშიც უნდა ჩამოყალიბდეს კონფერენციის საბოლოო დადგენილებანი.

რუსეთის პროგლემა

დროებითი სამშვიდობო შეთანხმება

რუსეთი თანახმაა.

გენუა. 18 მაისი. (იტალიის რადიო). 17 მაის დილის 10 საათსა და 30 წუთზე შანცერის თავმჯდომარეობით გაიმართა პირველი კომისიის ქვეკომისიის სხდომა, რომელზედაც უნდა მოეხმინათ რუსეთის პასუხი იმ წინადადების შესახებ, რომელიც მას წარუდგინეს დროებითი სამშვიდობო შეთანხმების შესახებ. ჩიჩერინმა მცირეოდენი კრიტიკული შენიშვნების შემდეგ, რომელიც ეხებოდა გენუაში მიღებულ დამოკიდებულებას რუსეთის საკითხ სადმი, განაცხადა, რომ იგი იტოვებს უფლებას შეიტანოს ზოგიერთი შესწორებები განსახილველად წარმოდგენილ დროებითი სამშვიდობო შეთანხმების ტექსტში ჩიჩერინმა აღნიშნა, რომ საბჭოთა მთავრობა მზად არის მიიღოს წინადადება რუსეთის საკითხის ექსპერტთა კომისიის მიერ განხილვისა. ჩიჩერინმა ამასთან განაცხადა, რომ რუსეთს არ შეუძლია დათანხმოს ექსპერტთა კომისიის გაადგილა მოწვევას, ვინაიდან რუსეთს არა აქვს დიპლომატიური ურთიერთობა გოლანდიასთან რუსეთის სახელით ჩიჩერინმა მოითხოვა მოეწვიათ ექსპერტთა კომისია სტოკგოლმში ან რიგაში, ლონდონში ან რომში შეეხო რა ჩიჩერინი დროებითი სამშვიდობო შეთანხმების საკითხს, რომლის ძალითაც სახელმწიფონი ვალდებულნი არიან უარი სთქვან ურთიერთ თავდასხმაზე, მან გამოთქვა სურვილი მოაწეროს ხელი ასეთ შეთანხმებას იმ პირობით თუ „რუსეთის საბჭოთა მთავრობა“ სახელმწიფოებში ნაგულისხმევი იქნებოდა არა მარტო რუსეთის მთავრობა, არამედ ყველა მისი მეზობელი რესპუბლიკებიც. შემდეგ ჩიჩერინმა სურვილი გამოთქვა იმის შესახებ, რომ ხელშეკრულებაში ნათლად ყოფილიყო აღნიშნული, რომ იგი ვრცელდება ირრეგულიარულ ორგანიზაციებზეც, ბანდებზე და სხვა, ვინაიდან წინაალმდეგ შემთხვევაში ხელშეკრულება არ იქნებოდა სრული.

რუსეთი არა სთმობს.

გენუა. 18 მაისი (იტალიის რადიო). ჩიჩერინის პასუხმა ცხოველი კამათი გამოიწვია. ლოიდ ჯორჯმა გამოსთქვა ის აზრი, რომ ძირითადი განსხვავება რუსეთში და სხვა სახელმწიფოებში არსებულ სისტემებს შორის, იწვევს თვითეულ ხხარეში აუცილებლობას თავისთვის და თავის პასუხისმგებლობით განიხილოს შესაძლებლობა პრაქტიკული გზების გამონახვისა ამ ორთავე სისტემის მშვიდობიანი გზით განხორციელებისათვის. რაც შეეხება კომისიის მოწვევის ადგილს, ლოიდ ჯორჯი განსაკუთრებით იცავს გაადგას, რომელიც განსაკუთრებით ხელსაყრელია ხსენებული საკითხის განსახილველად რადგან იგი თავისი მშვიდობიანი ატმოსფერით ხელს შეუწყობს მუშაობის ნაყოფიერად მავლელობას. ინგლისის პრემიერმა აღნიშნა, რომ უმრავლესობა შეჩერდა გაადგზე და ამიტომ შესაძლებელია ზედმეტად მივიჩნიოთ უარი განვაცხადოთ ამ ადგილზე.

თავის მხრივ შანცერმა სთხოვა რუსეთის დელეგაციას ხელ-ახლათ განეხილა საკითხი, ვინაიდან შესაძლებელია მან უფრო გონივრულად ჩასთვალოს უარი სთქვას იმ შესწორებათა შემოტანაზე, რომელიც მას განზრახული აქვს, რამდენადაც მან პრინციპიალურათ თანხმობა განაცხადა იმ საკითხებზე, რომელზედაც აქ მსჯელობა სწარმოებს. ეს გარემოება მით უფრო სასურველია იმ მიზნებისათვის, რომ სახელი არ გაუტეხოთ მიღწეულ შეთანხმებათ იმ კამათით, რომელიც შეუძლია გამოიწვიოს შემოტანილმა შესწორებებმა მან სთხოვა ჩიჩერინს დაკმაყოფილებულიყო საბოლოო განცხადებით კომისიის სამუშაო ადგილის დასახელების შესახებ. მიუხედავათ ამისა ჩიჩერინი გადაჭრით მოითხოვდა თავის წინადადებათა მიღებას და იცავდა რუსეთის თვალსაზრისს.

დეტალების განხილვა.

ბორდო. 18 მაისი. (ფრანგული რადიო). რუსეთის საკითხის შესახებ არსებულმა კომისიამ თავის სხდომაზე, ოთხშაბათს, პრინციპში ფორმალურად მიიღო წინადადება გააგაში ექსპერტთა კომისიაში თანამშრომლობისა.

ჩიჩერინმა ვრცლად განმარტა თავისი მოსაზრებები მოლაპარაკების დეტალების შესახებ. საბჭოთა მთავრობა მოითხოვს ექსპერტების მუშაობისათვის ისეთი ქალაქისა და სახელმწიფოს ამორჩევას, სადაც იმყოფება რუსეთის წარმომადგენლობა.

ამერიკის პოზიცია

სენსაცია ინგლისში.

ნიუიორკი. 18 მაისი (გერმანული რადიო). შეერთებული შტატების უარმა გაგის ექსპერტთა კომისიაში მონაწილეობის მიღების შესახებ გამოიწვია ინგლისის პრესაში გაკვირვება და სენსაცია.

ამერიკას არ სურს გაიგოს.

ბერლინი. 18 მაისი. (გერმანული რადიო). პუანკარემ საფრანგეთის ჟურნალისტებთან ბაასში განაცხადა, რომ როგორც სჩანს ამერიკამ სწორად ვერ გაიგო მნიშვნელობა და ხასიათი გაგის კომისიისა. ბარტუს მოხსენებიდან სჩანს, რომ გააგაში მოწვეულნი იქნებიან მხოლოდ ექსპერტები რუსეთის საკითხის შესახებ. გაგის მუშაობა არავითარ შემთხვევაში არ უნდა ჩავთვალოთ გენუის კონფერენციის გაგრძელებათ სხვა სახელითა და სახელწოდებით. საფრანგეთს განზრახვა აქვს, განაცხადა პუანკარემ მონაწილეობა მიიღოს გაგის კომისიის მუშაობაში დასასრულ პუანკარემ აღნიშნა, რომ მოკავშირეთა განზრახვა აქვთ, მიმართონ ამერიკას ახალი წინადადებით, მიიღოს მონაწილეობა ჰაგის კომისიაში.

კერძო საკუთრების პრინციპი.

ბერლინი. 18 მაისი. (გერმანული რადიო) პუანკარე აცხადებს, რომ საფრანგეთის ელჩმა ამერიკაში ჟერარმა აცნობა მას, რომ ამერიკა აუცილებლად მოითხოვს რუსეთში კერძო საკუთრების პრინციპის დაცვას.

მოლაპარაკება ამერიკასთან.

რომი, 18 მაისი, იტალიის რადიო. სტეფანის საააგენტო იტყობინება: ამერიკის ნოტა ჰაგაში კომისიის მოწვევის შესახებ შეიცავს ისეთ გამოსავლებს, რომელიც შესაძლებელს ხდის მომავალში პოლაპარაკების წარმოებას. იტალიის პრესა ძალიან უკმაყოფილოა შეერთებული შტატების უარით მონაწილეობა მიიღოს რუსეთის საკითხის გადაწყვეტის ახალ ცდაში. საფრანგეთის პრესა ეხება რა ამერიკის უარის განცხადებას, ამტკიცებს, რომ ამერიკის პოზიცია ძალიან სერიოზულ გავლენას ახდენს ლოიდ ჯორჯის პრესტიჟზე. გაზეთი „ინტრანსიჟანი 2 იუწყება, რომ საფრანგეთსაც აქვს განზრახვა, მიბაძოს შეერთებულ შტატების მაგალითსო.

კონფერენციის გარეშეო

ინგლისი უკმაყოფილოა

რომი. 18 მაისი (იტალიის რადიო) ინგლისის პოლიტიკური წრეები უკმაყოფილებას გამოთქვამენ გენუს კონფერენციის შედეგების შესახებ.

პოლონეთის პოზიცია.

გენუა 18 მაისი. (იტალიის რადიო) სკირმუნტმა განაცხადა, რომ პოლონეთი მზათ არის ხელი მოაწეროს დროებითი სამშვიდობო შეთანხმებას იმ პირობით, თუ მისი ხელის მოწერა ამ შეთანხმებაზე არ ვამოიწვევს არავითარ ცვლილებას იმ ვალდებულებებში, რომელიც მიიღეს თავის თავზე რიგის რუსეთ პოლონეთის უკრაინის ხელშეკრულების ხელის მომწერ სახელმწიფოებმა.

ფერენციაზე. მაგრამ აქაც გამარჯვება წილად ხვდა საბჭოთა რესპუბლიკებს.

„საბჭოთა დელეგაციამ დიდ გამარჯვებას მიაღწია გენუაში იმ მხრივ, რომ მთელი კაცობრიობისთვის ნათელი და გარკვეული გახადა მოკავშირეთა აგრესიული მიზნები და საბჭოთა რუსეთის მშვიდობიანი მისწრაფებანი. გენუამ გამოააშკარავა ის შინაგანი წინააღმდეგობანი, რომელიც არსებობს მოკავშირეთა წრეებში და რომლის დაძლევა ვერ შესძლეს მათ, მიუხედავათ იმისა, რომ კარზე ადგიათ უდიდესი საფრთხე“

ხოლო მეორე მხრივ, „გამარჯვებული“ ანტანტა კი ისევ გატეხილ გობის წინაშე რჩება.

„ევროპა კონფერენციების მოწვევით ირთობს თავს, მაგრამ პრაქტიკულ შედეგებს ვერსად ვერ აღწევს და კვლავ ეკონომიურათ განადგურებულ ქვეყნის წინაშე სდგას“.

და იდგომება მანამდე, სანამ საერთაშორისო პროლეტარიატს რევოლიუციის სუსხი არ გადალეკს, მას სულ ერთიანათ და არ გამოიყვანს ქვეყნიერობის იმ ჩიხიდან, რომელშიაც მოქცეულია ის დღეს.

სრულიად რუსეთის ცენტრალურ აღმასრულებელი კომიტეტის მესამე სესია

მოხსენება გენუას კონფერენციის შესახებ

მოსკოვი, 18 მაისი (რადიო). 17 მაისის სხდომა გაიხსნა ამხ. იოფეს მოხსენებით გენუას კონფერენციის შესახებ.

„როცა შეიკრიბა კონფერენცია, თქვა მომხსენებელმა, ის ერთბაშად გაიყო ორ უსწორო ნაწილად: ოცდა ხუთმეტი ევროპიელი სახელმწიფო ერთი მხრივ და ხუთი სახელმწიფო გამარჯვებული მეორე მხრივ.

ეს ხუთი სახელმწიფო გამოცხადდა კონფერენციაზე უკვე დამზადებული მემორანდუმით, და ისინი ერთბაშად გამოვიდნენ ბრძანებელთა როლში. ასეთი მდგომარეობის წინააღმდეგ პროტესტი განაცხადეს არა მარტო რუსეთმა და გერმანიამ, არამედ ევრედწოდებულმა მცირე ანტანტამაც, რომლის წარმომადგენლები მოწვეულნიც კი არ ყოფილან ლონდონის თათბირზე.

როგორც იცით, ჩვენ დავდევით გერმანიასთან ხელშეკრულება. თავდაპირველად ჩვენ გვინდოდა მისი დადება ბერლინში, მაგრამ პირველი ჩვენი ცდა გათავდა დამარცხებით. რუსეთის შედარებითი წონა მაშინ ჯერ კიდევ საბოლოოდ არ იყო გამოაშკარავებული. გერმანია მერყეობდა, მას ვერ გადაეწყვიტა ჩვენთან ხელშეკრულების დადება. გენუის კონფერენციაზე, მიუხედავად ანტანტის გარეგნულად შეთანხმებული გამოსვლისა, ერთბაშად გამოაშკარავდა დაშლა და განხეთქილება ბრძანებელ სახელმწიფოთა ჯგუფებში. რაც უფრო გრძელდებოდა კონფერენციის მუშაობა, მით უფრო აშკარავდებოდა ეს დაშლა. პატარა სახელმწიფოები სულ უფრო შორდებოდნენ გამარჯვებულ სახელმწიფოებს და ყველა ამის გავლენით გერმანიამ გადასწყვიტა ხელშეკრულებაზე ხელის მოწერა.

დადგენილებათა და შეთანხმებათა აზრით, გენუას კონფერენციას არაერთი ნაყოფი არ მოუცია, მაგრამ მორალური აზრით მან დიდი შედეგი მოგვიტანა... გენუას კონფერენციამ დაასამარა პირველი ხარისხით ხალხთა ლიგა. კონფერენციას შემდეგ მოყვა სრული ანტიგერმანიზმი ანტანტასა და დანარჩენ ევროპის შორის. მცირე ანტანტაც კი, რომელიც ყოველთვის მისდევდა დიდ ანტანტას, ახლა განწყობილია უარყოფითად და მტრულადაც კი. ჩვენდამი დამოკიდებულება ძირიანად შეიცვალა. ევროპამ დაინახა, რომ ჩვენ ერთად ერთი სახელმწიფო ვართ, რომელიც სავსებით გულწრფელად მისწრაფის მშვიდობიანობისაკენ. ანტანტა კი, განსაკუთრებით საფრანგეთი, პირიქით წარმოადგენს ჯავშნიან მუშტს, რომელიც ყოველ წამს ემუქრება ევროპის მშვიდობიანობას. ამიტომ მთელი დანარჩენი ევროპის სიმპატიები უეჭველად ჩვენს მხარეზეა. ამას მოწმობს შეცვლილი დამოკიდებულება ჩვენი დელეგაციისადმი. თვით ისეთ მტრულად განწყობილ სახელმწიფოებსაც კი, როგორც რუმინეთია და პოლონეთი, სურდათ ჩვენი გულის მოგება. იმათ კიდევ ჯერ ვერ გაუწყვეტიათ კავშირი დიდ ანტანტასთან და ჩვენთანაშკარათ არ დაუდგიათ ხელშეკრულება, მაგრამ ისე უეჭველად ჩვენს მხარეზე არიან.

კონფერენციის შედეგათ შესაძლებელია ევროპის ორიენტაციის შეცვლა. სახელმწიფოებმა, რომელნიც წინედ ანტანტის ორიენტაციის იყვნენ, შეიძლება მიიღონ ჩვენი ორიენტაცია. ამასთან დაკავშირებით შესაძლებელია, რა თქმა უნდა, სხვა და სხვა გართულებები. შესაძლებელია ლლოიდ ჯორჯის გადადგომა, რომელსაც შეუძლია გამოიწვიოს შემდეგში ევროპის ახალი გადაჯგუფება. მაინც ეჭვს გარეშეა, რომ გენუას კონფერენციაზე ევროპა გაეცნო საბჭოთა რუსეთის ნამდვილ სახეს. მხოლოდ მარტო რუსეთმა გამოიჩინა სიმამაცე აშკარად დაპირდაპირებოდა ანტანტას და ყოველთვის მტკიცედ იდგა მის მიერ დაკავებულ პოზიციაზე და არ წავიდა არავითარ დათმობაზე, რომელიც ლახავდა მის სუვერენიტეტს. ამ ფაქტის ამოშლა ისტორიიდან შეუძლებელი იქნება.“

პრეზიდიუმის წინადადებით ც. ა. კომიტეტის პლენუმი ადგენს ამხ. იოფეს მოხსენების გამო კამათი არ გახსნას, და გადადის რეზოლიუციის კენჭის ყრაზე. ც. ა. კომიტეტის მიერ წამოყენებულ რეზოლიუციას ერთხმად იღებენ. ამ რეზოლიუციაში ც. ა. კ. სავსებით იწონებს ჩვენი დელეგაციის მოქმედებას გენუაში და წინადადებას აძლევს სახალხო კომისართა საბჭოს და გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარიატს ცალკე სახელმწიფოებთან შეთანხმების დადებისა და მოლაპარაკებათა დროს მიიღოს საფუძვლად გერმანიასთან დადებული ხელშეკრულება, და დაუშვას გადახვევა იშვიათ შემთხვევებში, როცა წამოყენებული ხელშეკრულებები ქმნიან საბჭოთა რესპუბლიკებისთვის განსაკუთრებულ სახეირო პირობებს.

ამას შემდეგ ანტანტამ მიმართა სხვა საშვალებას, სახელდობრ, „მშვიდობიან მოლაპარაკებას საბჭოთა რუსეთთან და მიიწვია ამ უკასასკნელის წარმომადგენლები გენუას კონფერენციაზე. მაგრამ აქაც გამარჯვება წილად ხვდა საბჭოთა რესპუბლიკებს.

ამიერ-კავკასიის ფედერაციის შესახებ

სტამბოლი. ამერიკული გაზეთი „ერიტასარდ ჰაიასტან“, ეხება რა ამიერკავკასიის ფედერიციას, წერს: „ომხურმა კონსერვატიულმა პრესამ, რომელიც ეხლა კვლავ გაერთიანდა, დაიწყო პროვოკაციული კამპანია კავკასიის ფედერაციის წინააღმდეგ, ადამიანები, რომელთაც უყვართ თამაშში მყვირალა სიტყვებით „თავისუფლება“, „დამოუკიდებლობა“ და სხ., მიუხედავად ამისა დღევანდლამდე უძლურნი არიან განსაზღვრონ ცნობა დამოუკიდებლობის და თავისუფლებისა. თუ სიტყვა „დამოუკიდებლობაში“ ისინი გულისხმობენ თვითმართველობას,—საბჭოთა სომხეთი ეხლა, ამიერკავკასიის ფედერაციის დამყარების შემდეგაც, სავსებით თვითმყოფია და თავის შინაურ საზღვრებში დამოუკიდებელია. თუ თავისუფლება მდგომარეობს იმაში, რომ უზრუნველყოფილი იყოს შრომა ბოროტი თავდასხმისაგან და გადაეცეს ამ შრომის პროდუქტები ხალხის მასებს,—საბჭოთა სომხეთი სარგებლობს სრული თავისუფლებით. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ არ იყვნენ შეთქმულობის მომწყობნი და არ ქონდეს ადგილი გარეშე ინტერესებს, სომხეთში ბის ლიკვიდაციისათვის მუშებში და მოსამსახურეებში. კურსების პროგრამაში შედის: ლითონ მადანის ამოღების და დამუშავების მრეწველობა, მანქანის მოწყობილების შესახებ, ცნობები ელექტრონის და წყლის ძალის შესახებ, ფიზიკური გეოგრაფია, გეოლოგია და სხვ. კურსები განზრახულია 100 კაცისათვ ს. კურსების ხელმძღვანელობა დაევალა ინჟ. შერმანზანოვს.

აზერბეიჯანი

კალიასთან მებრძოლი ორგანიზაციის მუშაობა 9 მაისისათვის. ბელიასუვარის რაიონში 9 მაისისათვის დამზადდა წამლის მოშხაპუნებით 219 დესიატ, დაწვით 579 დესიატ., გაყვანილია თხრილები 4 ნახ. ვერსტ. კარადანილის რაიონში წინ მოიწევს კალია 15 ვერსის სიფართეზე კალიის მოწამვლა არ მომხდარა.

ბუგანის რაიონში. 8 მაისამდი დამუშავდა კალიით მოდებულ ადგილების 35 პროც ხსენებულ რაიონს ძალიან აწვება კალია ბელიასუვარის, კარიაგინის და შუშის რაიონებიდან. აქ კალიასთან ბრძოლა წყარმოებს მშრალი და წყლიანი თხრილებით. კარიაგინის რაიონის ბევრ ადგილებში მუშაობა სრულდება, ზოგიერთ ადგილებში კალია მოსპობილია საბოლოოდ.

9 მაისს აზერბეიჯანის აღმასკომის თავმჯდომარე ამხ. აგამალი ოღლი გაემგზავრა აღმასკომის პრეზიდიუმის წევრებთან ამხ. სუმბატთან და შიხაგან საქმეთა კომისარის ამხ. ბაგიროვთან ერთად მუღანის მიდამოებში კალიასთან ბრძოლის მუშაობის უშუალოდ დასათვალიერებლად და სახელმძღვანელოდ. ამხ. აგამალი ოღლი შემოიველს ყველა ადგილებს სადაც სწარმოებს ასეთი მუშაობა.

ქრონიკა

✦ ქვანახშირის ვაზიდვა აპრილის განმავლობაში. გასრული აპრილის განმავლობაში ფოთიდან გაზიდულია ქვა ნახშირის მადანი 1,033,881 ფუთი. ამ რაოდენობიდან ამერიკაში გატანილია 728,850 ფ., ინგლისში—305,031 ფ. მთელ გაზიდულ რაოდენობიდან—(1,038,881 ფ.) გარეცხილი მადანია 636,711 ფ. და პეოოქსიდი—347,170 ფ.

✦ ვერის პარკი. ქალაქის კომუნალურ მეურნეობის მაწადმოქმედების განყოფილებამ გადასცა ვერის პარკი შეავარდნის ტანთ-ვარჯიშობის საზოგადოებას, რომელიც ვალდებულია თვალ ყური ადევნოს წესრიგს და ნერგების დაცვას. საზოგადოებას გახზრახვა აქვს პარკის რაიონში მტკვარზე მოაწყოს თავის საჭიროებისათვის საბანაო და გამოიყენოს ამისათვის იქვე არსებული აუზი.

— ა. წ. 20 მაისიდგან ქალაქის ჯანმრთელობის განყოფილების ექიმთა რეცეფტები (როგორც საამბულატორიო, ისე საუბნო) აღარ იქნება გაშვებული. ამხანაგ მუშებსა და მოსამსახურე პირებს ვსთხოვთ ყველა ასეთ შემთხვევაში მიმართონ ამბულატორიებსა და სახალხო ჯანმრთელობის მიერ დაზღვეულთათვის საექიმო დახმარების ქვეგანყოფილების სარაიონო ექიმებს, თანახმად ქვეგანყოფილების მიწერილობისა. ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი **კუჭაიძე.** ქვეგანყოფილების გამგე **ხუტულაშვილი.**

✦ აღმოჩენილი მკვლელობა რამდენიმე ხნის უკან მე 6 კომისარიატის რაიონში, მთაზე, ყოფილი სამეგრელოს ათასეულის ბანკის ადგილზე, იპოვეს მოკლული უცნობ ყმაწვილის გვამი. გვამში გამოიცნეს სოფ. დაგეტ-ხაჩინის მცხოვრები ბახში ნერსესიანი, 15 წლისა, რომელიც მახეურობდა მწყემსათ და 9 აპრილს დაიკარგა 46 თავ ცხვართან ერთად, რომლებსაც ის ძღოვებდა პეტრე-პავლეს სასეფლაოსთან. აღმოჩდა რომ ნერსესიანი მოკლულია გულში დანის დაკვრით. თბილისი სისხლის სამართლის აგენტების 11 დღის ძიების შემდეგ დაამტკიცეს, რომ ნერსესიანის მოკვლა და ცხვრების გარეკა მოიმოქმედეს მე 7 კომისარიატში მცხოვრებმა პეტრე გვარამაძემ და მეზობელ ანტონ შაინის (იგივე გიგო არუტიუნოვის) შვილმა. 7 მაისს ეს პირები დააკავეს და მათი დაკავების შემდეგ გამოირკვა, რომ ბოროტ მოქმედების ხელის შემწყობი იყო მე-7 კომისარიატში რკინის გზის ლიანდაგის ახლოს მცხოვრები ალექსანდრე გეტიაშვილი და ინახავდა ბოროტ მოქმედს ძმა პეტრე გვარამაძისი პავლეს, რომელნიც დაკავებული არიან. ცხვრის ფარის ნახევარი იპოვეს, და მეორე ნახევარის გაყიდვა კი მოასწრეს ბოროტ მოქმედებმა და ფული გაფლანგეს. ყველა დაკავებულნი ახალგაზრდებია 20—23 წლის. საქმე გაგზავნილია საქართველოს საგანგებო კომისიაში.

✦ პენსიების დარიგება სოც. უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის ყოფილ პენსიერებისადმი, დაზღვევის შესახებ დებულების განხილვის გამო, შეწყვეტილია.

✦ მტვირთავთა არტელი. მუშათა ძალის აღრიცხვის საბჭოთა მუშაკების სექციამ გახსნა საბჭოთა მუშაკების კავშირის უმუშევარ წევრების მტვირთავთა არტელში ჩაწერა. ეს არტელი იმუშავებს ტვირთის გადატანა-გადმოტანაზე, გადაზიდვაზე და მის შენახვაზე.

ბოტანიკური ექსკურსია.

კვირას 21 მაისს რუსეთის ბოტ. საზოგ. კავკას. განყოფილება აწყობ ყველასათვის მისაწვდომ ექსკურსი სამთო კულტურულ მეტყეობაში, ბ ტანიკ ნ. ა. ტროიცკის და სწავლ მეტყევეს ი ო. რ. ეშჩინის ხელძღვ ნელობით. თავის მოსაყრელი პუნქტ ერევნის მაზრის ქალაქის სამართ ლოს შესავალთან დილის სრულ საათზე ახალი დროით.

თეატრი და ხელოვნება

✦ ზაქ. ჰიჰინაძის იუბილე. 21 მაისს, კვირას, დილის 12 საათზე სახელმწიფო საოპერო თეატრის დარბაზში სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირთა საბჭოს თაოსნობით გაიმართება დამსახურებულ მწიგნობრის **ზაქარია ჰიჰინაძის** 50 წლის მოღვაწეობის იუბილე. იმ დაწესებულებებს და კერძო პირთ, ვისაც სურვილი აქვთ სიტყვით მიმართონ იუბილიარს, წინასწარ უნდა ჩაეწეროს: დილის 11 საათიდან 2 საათამდე ხელოვნების სასახლეში (სერგეევის ქ. № 13, საბჭოს მდივანთან და კვირას საოპერო თეატრში 10 საათიდან 12 საათამდე.

✦ მსახიობები მოსკოვიდან. 15 მაისს მოსკოვიდან თბილისში ჩამოვიდენ დრამატიულ თეატრის მსახიობები ვ. ბლიუმენტალ-ტამარინი და ლაშჩილინისა. მოელიან კიდევ გლაგოლინს და ბარსანოვსკის.

მსახიობები თბილისში გამართავენ რამოდენიმე საგასტროლო წარმოდგენებს. ივნისის დასაწყისში თბილისში ჩამოვა საბინოვი, რომელიც მონაწილეობას მიიღებს რამოდენიმე კონცერტსა და წარმოდგენაში.

—**კომპოზიტორ სულხანიშვილის საღამო.** ივნისის პირველ რიცხვებში მოთავსებულია ლექსები და პოემ

სახალხო განათლების მუსიკალურ განყოფილება მართავს გარდაცვალებულ კომპოზიტორ ნიკოლოზ სულ ნიშვილის მუსიკის საღამოს, რომ ზედაც შესრულებულ იქნება მარ მისი თხზულებანი. სულხანიშვი ფართე მშრომელი მასები კარგ იცნობს როგორც სახალხო კომპო ტორს. მან პირველმა დასწერა ქ თულ ენაზე რევოლიუციონური მარ დაღუპულ რევოლიუციონერის მონტინის სახელის აღსანიშნავ საღამოს მთელი შემოსავალი გად დება სულხანიშვილის ქვრივ-ობლებ სასარგებლოდ.

— **„პოეზიის დღე.“** რედაქ მიიღო ქ. ბათომში გამოცემული ზეთი „პოეზიის დღე“ გაზეთში მო წოლიებენ: ბარნოვი ვასილ, ტაბ გალიკტიონ, კასრაძე დ. გიფონდაშ ლი ვალერიან, ქუჩიშვილი გ., ვარ შვილი ხარიტონ, ნადირაძე კ., ყიფ ინი ი., კაპანელი კ., ცვარნამი დ. სხვა. გაზეთში მოთავსებულია აგ თვე ტრაღიკულად გარდაცვალ ახალგაზდა პოეტის კიკნა ფშაველ დაუბეჭდავი ლექსი.

— **გიორგი ქუჩიშვილის მეხუთე წიგნი.** გამოვიდა გიორგი ქუჩიშვილ ნაწარმოებთა მეხუთე წიგნი. წიგ

ამიერ-კავკასიის ფედერაციაში

საქართველო

თელავის მაზრა. მოსავალს ძალიან კარგი პირი უჩანს. მინდვრები სულ დახნული და დათესილი, უმთავრესად ხორბალით და შემდეგ ქართოფილთ, სიმინდით და ქერით. წვიმები ყოველ დღე მოდის.

ახალციხე დამშეულებს. დამშეულთა დამხმარე კომიტეტის შუამდგომლობის თანახმად აღმასრულებელმა კომიტეტმა გადასცა დამშეულთა დამხმარე კომიტეტს მის გამგეობაში თეატრი და კინო თეატრი ექსპლოატაციისათვის იმ პირობით, რომ მან შეაკეთოს ეს უკანასკნელები. პირველმა სპეკტაკლმა, რომელმაც დასტოვა ჯერ არ ნახული შემოსავალი, დაფარა ყველა ხარჯები. დამხმარე კომიტეტი რეგულიარულათ აწყობს სპეკტაკლებს დამშეულთა სასარგებლოდ. მოწყობილია დიდი ლატარია ფულზე 5 მილ. და ქვევით. განსაკუთრებით სიამოვნებით ყიდულობენ ბილეთებს სოფლებში. გლეხები სოფლებში ფართოდ სწირავენ დამშეულების სასარგებლოდ. ქალაქში ვაჭართა შორის შემოწირულების შესაკრებად მიწვეულია ვაჭარ-მრეწველთა კლას ს წარმომადგენლები. პირველმა ცდამ მოიტანა კარგი შედეგები. ერთ საღამოს აკრებილ იქნა 20 მილ. მანეთი.

ლენის ამბების გარშემო. ახლად აშენებული თეატრი ახალციხეში, რომელსაც უწოდეს „ლენის მუშების ხსნოვნის“ თეატრი, შესდგა წითელ არმიელების და მუშების მრავალ რიცხოვანი მიტინგი. მოხსენების შემდეგ საბჭოთა ფედერაციის საერთაშორისო და შინაურ მდგომარეობის და ლენის ამბების შესახებ, დადგმულ იქნა სცენაზე ლენის ამბების განსახიერება.

ბრძოლა დეზერტირებთან. სიღნაღის სამაზრო კომიტეტის განკარგულების თანახმად მიღებული ზომებით დაკავებულია დეზერტირები: გურჯაანის რაიონში—40, კაჩრეტში—17, ჯიმითში—20, კაკაბერში—10. ძებნა კიდევ გრძელდება. დატუსაღებულები გაიგზავნა სიღნაღის სამხედრო კომისრის განკარგულებაში. დეზერტირების დაკავებასთან დაკავშირებით ბოროტ მოქმედება მაზრაში თითქმის მოისპო. ამ ჟამად დეზერტირები ცხადდებიან თავის ნებით.

მკვლელობა კოგრეთში დღით, 9 მაისს თავის სახლის ახლოს მოკლულ იქნა ტყვიით კოგრეთის თემის აღმასკომის წევრი სოსო არავიძე. დატუსაღებულ იქნა ერთი მკვლელთაგანი, რომლის ჩვენებით კიდევ დაატუსაღეს 4 დანარჩენი ბოროტმოქმედი.

სახალხო სახლი სიღნაღში. სიღნაღში ახლად გახსნილ სახალხო სახლში მიმდინარე თვის განმავლობაში დადგმულ იქნა 7 სპეკტაკლი, რომელმაც მიიზიდა ბევრი მუშები და გლეხები. დაწყებულია მათთვის ლექციების მოწყობა.

აჭარისტანი.

უმაღლესი ეკონომიური თათბირი. აჭარისტანის სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილებით არსდება უმთავრესი ეკონომიური თათბირი ყველა ეკონომიურ კომისარიატების სახელმძღვანელოდ და მოქმედების შესათანხმებელად.

ეპიდემიის გარშემო. აჭარისტანის მედიკო სანიტარული აპარატი გამაფრთხილებელ ზომებს იღებს ბათომში ხოლერის, ჭირის და სხვა ეპიდემიების შემოტანის წინააღმდეგ, როგორც ეს ადრე ეცნობა. ასე მაგალითად ადესა და შავი ზღვის ნაპირების ნაწილი გამოცხადებულია საშიშ ადგილებად ხოლერის მხრივ. სტამბოლში აღნიშნულია შავი ჭირით ავათმყოფობისა 3 შემთხვევა. ამის გამო ამ ჟამად ბათომში მუშაობს სპეციალური კომისია შემდგარი შემდეგი ორგანოების წარმომადგენლებისაგან: ჯანმრთელობის კომისარიატის, სანიტარულ ეპიდემიურ განყოფილების გამგის, შინაგან საქმეთა კომისარიატის და ნავთობადგურის წარმომადგენლისაგან. კომისიამ რადიოთი შეატყობინა შავი ზღვის ყველა ნავთსადგურებს, რომ ბათომში არ იქნება შემოშვებული არც ერთი მგზავრი ხოლერით აუცრელი.

კომისია ყოველ კვირას ორჯელ აწყობს სხდომებს: სამშაბათობით და პარასკევობით; ამასთან სამშაბათობით ხდება გაფართოებული სხდომები სხვა დაინტერესებული დაწესებულებების და ექიმების წარმომადგენლებთან ერთად.

ვირთაგვების საწამლავის დარიგება. ჯანმრთელობის კომისარიატის სანიტარული განყოფილება ურიგებს ყველა მოქალაქეებს უფასოდ ვირთაგვების საწამლავს სენის გამავრცელებელ მიზეზის—ვირთაგვების მოსასპობად.

აფხაზეთი.

თამბაქოს გატანა. ამიერ კავკასიის გაერთიანებულ საგარეო ვაჭრობის კომისარიატის აფხაზეთის განყოფილებამ ნება დართო აფხაზეთის კავშირს გაიტანოს საზღვარ-გარეთელ ბაზრებზე 5,000 ფუთი თამბაქო.

ბრძოლა ეპიდემიასთან. ჯანმრთელობის კომისარიატი იღებს ენერგიულ ზომებს უკანასკნელ დროს სოხუმში და აფხაზეთში გაძლიერებულ ეპიდემიურ ავადმყოფობების წინააღმდეგ. მოწყობილია 15 ლოგინი ტიფით ავადმყოფებისათვის. სამხედრო გოსპიტალთან დაწესებულია ექიმების მორიგეობა. ეწყობა რაიონული საექიმო პუნქტები, ეპიდემიასთან მებრძოლი მოძრავი რაზმები, მალარიის რაიონული პუნქტები, ყვავილის აცრა და სხვ ჯანმრთელობის კომისარიატის მოხსენების თანახმად სახალხო კომისართა საბჭომ დაადგინა: 1) ვაეხსნას ჯანმრთელობის კომისარიატს 200,000,000 მან. კრედიტი ეპიდემიასთან საბრძოლველად, 2) მიეცეს ჯანმრთელობის კომისარიატს საექიმო დაწესებულებებისათვის თერეულისათვის მატერიის საკმაო რაოდენობა. 3) მიღებულ იქნეს სასწრაფო ზომები ქინის შესაძენად. 4) მოწესრიგდეს საექიმო დაწესებულებების სანოვაგის და შენით მომარაგება. 5) მიეცეს ჯანმრთელობის კომისარიატს უფლება დაიწესოს ფასი ექიმობისათვის და გასცეს მედიკამენტები არა პროფკავშირების წევრებზე. 6) გამოიცეს დეკრეტი სავალდებულო ყვავილის აცრისა და გადამდებ ავადმყოფობის იზოლაციის შესახებ. 7) აღიჭურვოს სანიტარული ექიმები საგანგებო რწმუნებებით ეპიდემიის დროს. 8) აეკრძალოს აფხაზეთში ცხოვრება გარედან მოსულებს, რომლებსაც არ ექნებათ სანიტარული ექიმის მოწმობა და სხვ

სოფლეთი.

ერევანი. 17 მაისი (რადიო). **ალწერა.** 15 და 16 მაისს, ერევანში ბოდა აღწერა მცხოვრებლებისა, რომელიც დასრულდა წარმატებით. მცხოვრებლები სავსებით შეგნებულად შეხვდენ აღწერას.

რევიზია. მუშათა და გლეხთა ინსპექციამ დაიწყო საბჭოთა დაწესებულებების ფართო რევიზია იმ მიზნით, რომ გამოარკვიოს მათი მუშაობის ნაყოფიერება.

ტეხნიკური უცოდინარობის ლიკვიდაცია. პროფ კავშირების კულტურულ-განმანათლებელ განყოფილებამ ტეხნიკურ საზოგადოებასთან ერთად გამოიმუშავა ორ თვიანი კურსების პროგრამა ტეხნიკური უცოდინარობის ლიკვიდაციისათვის მუშებში და მოსამსახურეებში. კურსების პროგრამაში შედის: ლითონ მადანის ამოღების და დამუშავების მრეწველობა, მანქანის მოწყობილების შესახებ, ცნობები ელექტრონის და წყლის ძალის შესახებ, ფიზიკური გეოგრაფია, გეოლოგია და სხვ კურსები განზრახულია 100 კაცისათვ ს. კურსების ხელმძღვანელობა დაევალა ინჟ. შერმანზანოვს.

1,000 ათასი ფუთი პური ამიერ-კავკასიისთვის

17 მაისს გაიმართა საკავშირო სახბჭოს პრეზიდიუმის სხდომა. ირჩეოდა საკითხი 1.200 ათასი ფუთი პურის განაწილების შესახებ, რომელიც მოდის საზღვარ გარეთიდან ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების მოთხოვნილებათა უფასოთ დასაკმაყოფილებლად, ახალი მოსავლის მოწევამდის. დადგენილ იქნა ეს პური შემდეგ ნაირად გაანაწილონ.

კავკასიის განსაკუთრებულ არმიას—400 ათასი ფუთი, რკინიგზასა—200 ათასი ფუთი, აზერბ. სანავთო კომ.—150 ათასი ფუთი, სომხეთი სახბჭოთა რეპუბლიკას—150 ათასი ფუთი, აზერბეიჯანის სახბჭოთა რესპუბლიკას—150 ათასი ფუთი, საქართველოს სახბჭოთა რესპუბლიკ —150 ათასი ფუთი.

პურის დატვირთვა და გადმოტვირთვა უნდა ხდებოდეს მიმღების ხარჯზე.

ყველა მიმღებთაგან, გარდა კავკასიის განსაკუთრებული არმიისა, დ ტოვიენ იქნება 10.000 ფუთი პუ საკავშირო სახბჭოს ხელუხლებელ ფონდში გადასარიცხად.

თეატრი და ხელოვნება

✦ ზაქ. ჰიჰინაძის იუბილე. 21 მაისს, კვირას, დილის 12 საათზე სახელმწიფო საოპერო თეატრის დარბაზში სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირთა საბჭოს თაოსნობით გაიმართება დამსახურებულ მწიგნობრის **ზაქარია ჰიჰინაძის** 50 წლის მოღვაწეობის იუბილე. იმ დაწესებულებებს და კერძო პირთ, ვისაც სურვილი აქვთ სიტყვით მიმართონ იუბილიარს, წინასწარ უნდა ჩაეწეროს: დილის 11 საათიდან 2 საათამდე ხელოვნების სასახლეში (სერგეევის ქ. № 13, საბჭოს მდივანთან და კვირას საოპერო თეატრში 10 საათიდან 12 საათამდე.

✦ მსახიობები მოსკოვიდან. 15 მაისს მოსკოვიდან თბილისში ჩამოვიდენ დრამატიულ თეატრის მსახიობები ვ. ბლიუმენტალ-ტამარიანი და ლაშჩილინისა. მოელიან კიდევ გლაგოლინს და ბარსანოვსკის.

მსახიობები თბილისში გამართავენ რამოდენიმე საგასტროლო წარმოდგენებს. ივნისის დასაწყისში თბილისში ჩამოვა საბინოვი, რომელიც მონაწილეობას მიიღებს რამოდენიმე კონცერტსა და წარმოდგენაში.

—**კომპოზიტორ სულხანიშვილის საღამო.** ივნისის პირველ რიცხვებში მოთავსებულია ლექსები და პოემ

ბოტანიკური ექსკურსია.

კვირას 21 მაისს რუსეთის ბოტ. საზოგ. კავკას. განყოფილება აწყ ყველასათვის მისაწვდომ ექსკურს სამთო კულტურულ მეტყეობაში, ბ ტანიკ ნ. ა. ტროიცკის და სწავლ მეტყევეს ი ო. რ. ეშჩინის ხელძღვ ნელობით. თავის მოსაყრელი პუნქტ ერევნის მაზრის ქალაქის სამართ ლოს შესავალთან დილის სრულ საათზე ახალი დროით.

საქართველოს ეკონომიური ცხოვრ

ამიერ კავკასიის ს. ხ. რესპუბლიკების საგარეო ვაჭრობის გაერთიანებულ კომისარიატისა.

1. ყველა დღემდე გაცემული ნებართვები საზღვარ გარეთ საქონლის გასატანად (გარდა ხიზალალის ნებართვისა) რომელიც ამ ბრძანების გამოქვეყნების დღიდან ორი კვირის განმავლობაში არ იქნება გამოქვეყნებული ჩაითვალოს გაუქმებულად.

2) ასეთი ნებართვების მქონეთ მიეცემათ ახალი ნებართვები გამომუშავებული წესით.

3 მონოპოლიურ საქონლებზე ნებართვის მქონე პირებს, რომლებმაც გადარიცხვა მოახდინეს ამ. კავ. რესპუბლიკათა გაერ. საგ. ვაჭ. კომისარიატის ბათუმის განყოფილებაში ნებართვების განახლება შეუძლიათ ბათუმის განყოფილებაში.

4. ნებართვა საზღვარგარეთ საქონლის უბაჟოდ გატანაზე არავის არ მიეცემა.

ამ. კავკასიის ს. ს. რ. გაერ. საგარეო კომისარიატის მოადგილე

ტ. ალიევი.

17 მაისი 1922 წ.

კერძო ვაჭრობის ქვეგანყოფილების ინსტრუქცია.

1) საზღვარ-გარეთ საქონლის ტანაზე ყველა ნებართვები იგზავნ უშუალოდ დუშლიკატებთან ერთ საქონლის დანიშნულების საბუთებ

2) მეხოვნელებს მიეცემათ ცნობი გაცემულ ნებართვის №-ისა დ ის აღნიშვნით, საქონლის სახელ დებისა, მისი რაოდენობისა, ბ რაოდენობის ან სახელმწიფოს სასა გებლოდ ნატურით ან მის მაგიერ ლით გადარიცხვის რაოდენობის სახებ.

3. თუ გადარიცხვა ხდება ამ კავკასიის გაერთიანებულ საგ. კ სარიატის განყოფილებებში ცნობ აძლევს ეს განყოფილება.

4) ყველა საბაჟოები აღნიშნ ცნობების წარდგენის და მათი დ ლიკატებთან შედარების, და ყ სახელმწიფო შეწერის (ბაჟის და სხ შემდეგ, უშვებენ საქონელს საზღვ გარეთ.

ამიერ-კავკასიის გაერთ. საგარ ვაჭრობის კომისარის მოადგილე

ტ. ალიევ

სასურსათო გადასახადის კამპანია მსვლელობა საქართველოში

სასურსათო სახალხო კომისარიატის ცნობებით 18 მაისისათვის შემოსული სასურსათო გადასახადი გამოიხატება შემდეგ ციფრებში.

ახალქალაქის მაზრა: ხორბალი 3236 ფუთი, ქერი 4055 ფ., კარტოფილი 2278 ფ., ლობიო 29 ფუთი, მცხალი და ვაშლი 36 ფ., ერბო—42 ფუთი, ყველი 43 ფ., მატყლი 64 ფ. და ხორცი 1054 ფ.

ახალციხის მაზრა: ხორბალი 6514 ფ., ქერი 2045 ფ., სიმინდი 3480 ფ., ქერ-დიკა 1601 ფუთი, კარტოფილი 14468 ფ., ლობიო 37 ფ რძის პროდუქტები 6 ფ., ხორცი 207 ფუთი ვაშლი და მსხალი 655 ფუთი.

ბორჩალოს მაზრა. ხორბალი 2994 ფ., ქერი 1162 ფ., სიმინდი 870 ფ., შვრია 96 ფ., ლობიო 88 ფ., ფეტვი 58 ფ., კარტოფილი 2490 ფ., მწვანეული და ხილეულობა 16 ფ., ერბო 92 ფ., ყველი 87 ფ., მატყლი 11 ფ., და ღვინო 5293 ვედრო.

გორის მაზრა. ხორბალი 2613 ფ., ქერი 1758 ფ., სიმინდი 10178 ფ., ქერდიკა და შვრია 33 ფუთი, კარტოფილი 293 ფ., ლობიო 272 ფ., მწვანეულობა და ხეხილი 57 ფუთი., რძის პროდუქტები 11 ფ., მატყლი 2 ფ., ხორცი 16 ფ., სხვადასხვა ხარისხის ფქვილი 114 ფ., და ღვ 273 ვედრო.

დუშეთის მაზრა. ხორბალი 87 ქერი 283 ფ., სიმინდი 90 ფ., კ ტოფილი 55 ფ., მწვანეულობა ხეხილი 138 ფ., რძის პროდუქტ 7 ფ., ხორცი 105 ფ., ფქვილი სხ დასხვა ხარისხის 7 ფ., ღვინო ვედრო.

თბილისის მაზრა. ხორბალი 4 ფ. ქერი 1982 ფ., სიმინდი 1644 კარტოფილი 6550 ფ., ლობიო ფ., მწვანეულობა 1387 ფ., ერბ ფ. ხორცი 404 ფ., ხეხილი 181 და ღვინო 3871 ვედრო.

თელავის მაზრა. ხორბალი 3 ფ., სიმინდი 48 4 ფუთი, ქერი შვრია 69 ფ., ლობიო 6 ფ., ხორ 300 ფ. და ღვინო 10000 ვედრო.

თიანეთის მაზრა. ხორბალი ფ., ქერი 421 ფ., სიმინდი 1169 კარტოფილი 233ფ., ლობიო 40 თი.

სიღნაღის მაზრა. ხორბალი 3 ფ., ქერი 1083 ფ., სიმინდი 15 ფ., ლობიო 343 ფ., მწვან. 5 ფ. ბო 20 ფ და მატყლი 8 ფუთი.

ჩვენი კომუნალური მეურნეობა

ქალაქის საბეითლო-სანიტარული საქმე.

ქალაქის კომუნალურ განყოფილებას ვეტერინალურმა განყოფილებამ წარადგინა აღმასკომში თავის მოქმედების ანგარიში ა წ. პირველი ოთხი თვის განმავლობაში. ქალაქში არის შტატი 22 თანამშრომლით, ქალაქის სასაკლაოს და იქ მოსამსახურე 4 ბეითლის და 4 ფერშლის ჩაუთვლელად, მათგან ერთი ბეითალი განაგებს ქვეგანყოფილებას, 4 ბეითალი და ვეტ. ფერშალი ემსახურებიან ქალაქ 4 რაიონში, 2 ბეითალი, 2 ვეტ. ფერშალი მიკროსკოპისტი მუშაობენ ქალაქის ყველა მიკროსკოპიულ სადგურებში: „სალდათის“ ბაზარზე და სადგურის ქუჩაზე და ბეითალი, 2 ვეტ. ფერშალი და 2 სანიტარი. ქალაქის ვეტერინალურ პერსონალის მოვალეობას შეადგენს გაშინჯვა შინაურ საქონლის და ქალაქში გარედან შემოსულისაც, თვალყურის გდება ადგილობრივ დუქნებსა, საძეხვეებსა, სასადილოებსა, ღამის გასათევებსა და საერთოდ ისეთ პუნქტებზე, სადაც მხოლოდ იყიდება ან აქვთ ხორცეული და მისი პროდუქტები. სანგარიშო ხნის განძავლობაში დათვალიერებულია 1228 ხორცეულის დუქანი, 1250 სასადილო, 352 სახაშე, 566 გასტრონომიული მაღაზია, 173 საძეხვე და 337 გასათევი სადგომები; აღმოჩენილია 1023 ფარული დაკვლა; გასინჯულია: 451 ცხენი, 280 მსხვილი რქიანი საქონელი და დანარჩენი პირუტყვი821; აღმოჩენილია გადამდები სნეულებით ავადმყოფი 70 ცხენი და 93 მსხვილი რქიანი საქონელი ქალაქის სალაროში შემოვიდა 9,860,000 მან. დათვალიერების რიცხვი სულ მატულობს: იანვარში იყო დათვალიერებული 303 საყასბო, ხოლო აპრილში 517, იანვარში დათვალიერებულ იქნა 22 საძეხვე, აპრილში კი 71, სასადილო დათვალიერებული იყო იანვარში361, აპრილში კი 483 და ასე.

მიკროსკოპიულმა სადგურებმა ამ ხნისავე განმავლობაში გაშინჯეს და შეამოწმეს 1310 მსხვილი რქიანი საქონელი, 3941 ღორის გაყნული ხორცი 1443 გოჭი, 928 ცხვარი და თხა, 1632 დამარილებული ხორცი, 139 შაშხი და 19 ხბო.

გაშინჯვის დროს აღმოჩნდა: ტრიხინა—4 შემთხვევა, ფინა—164, ციმბირის ჭირი—8, პიროპლაზმა—4, შავი ჭირი—ღორისა—4, ღორის წითელი ქარი—10, და დანარჩენი ავადმყოფობა—1, სულ დაწუნებულ იქნა 50 ცალი. ქალაქის სალაროში ორივე სადგურიდან შემოვიდა 444,749,000 მან.

ქალაქის ვეტერინალური საავადმყოფო დღევანდლამდე აწარმოებს ხხოლოდ ამბულატორულ მკურნალობას, სამკურნალოს შენობის კაპიტალურ რემონტის შემდეგ დაიწყება სტაციონარული მეურნეობაც. სამკურნალომ აღმოუჩინა დახმარება 280 პირუტყვს: მათგან: ცხენი—173, მსხვილი რქიანი საქონელი—11, წვრილი რქიანი საქონელი—3, ღორი—2, ძაღლი—75, კატა—5 და ფრინველი—11. ამ რიცხვიდან აღმოჩნდა გადამდები სნეულებით: 26 ცხენი, 2 მსხვილი რქიანი საქონელი, 1 წვრილი რქიანი პირუტყვი, 23 ძაღლი, 1 კატა და 2 ფრინველი. ქალაქის სალაროში სამკურნალოდან შემოვიდა 6,895,000 მან

სასოფლო-სამეურნეო ფრონტზე

მდინარე ენგურის ნაპირების გამაგრება.

მდინარე ენგურის ნაპირების გასამაგრებელი მუშაობა, როგორც მდინარე ცხენის-წყლისა, შესრულებული იქნა თავისუფალი შრომით. მუშაობას აქ დაიწყეს გვიან. ეს აიხსნება ადგილობრივ მაგალითების წინასწარი მოუმზადებლობის და მოუწყობლობის გამო. ს. მ. ე. ს. გიდროსაღრმაშენობლო განყოფილებამ ვერ გადასწყვიტა შედგომოდა ამ რთულ მუშაობას, რომელიც მოითხოვდა დიდ ხარჯებს, მიუხედავად ფულის უქონლობისა, ადგილობრივ მცხოვრებთა შუამდგომლობით, რომლებმაც იკისრეს სამუშაოზე გაწეულ ხარჯების გადახდა, გიდროსაღმშენებლო შეუდგა მათ შეკავშირებას ერთ გარკვეულ ორგანიზაციად, რომელსაც მიზნათ ქონდა ეწარმოებია ბრძოლა ენგურის ადიდებასთან. გიდროსაღმშენებლო განყოფილების მიერ გამომუშავებულ სამუშაო გეგმით დადგენილ იქმა ამოშენებათ ორი ჯებირი ოცერის პოლომთან, გაეთხარათ აქვე მთელი კალაპოტი და გაემაგრებიათ ნაპირები სოფ. კოვთან ამ ჯებირების შენება ამ ჟამად უკვე დამთავრებულია. ზუგდიდის აღმასკომის ერთი წევრის ცნობით როძელიც ჩამოვიდა ადგილიდან, მდინარე ამ ადგილზე გადაყვანილია ძველ კალაპოტში. სოფელ კოკთან მუშაობა მიმდინარეობდა ნელი ტემპით, რადგანაც ამ რაიონის მცხოვრებნი ფიქრობდენ, რომ ოცერის ჯებირები იხსნიდა მათ წყალდიდობისაგან. უკანასკნელ ცნობების მიხედვით მუშაობა აქაც მიდის ჩქარის ტემპით, რადგანაც მდინარე აქაც საკმაოდ ძლიერ აწვება და ამის გამო მოსახლეობა ამ ადგილის საჩქაროდ შეუდგა ნაპირების გამაგრებას.

იმერეთში.

(საუბარი აქვს ეგოროვთან)

ტფილისში დაბრუნდა მიწად მოქმედების სახალხო კომისარიატის მეღვინეობის და მევენახეობის ინსპექტორი ა. ხ. ეგოროვი, რომელმაც ნოემბარა ვარციხის და ქუთაისის მაზრის სახალხო მეღვინეობის მამულები: ვაყვევის შორაპნის ახლო, შორაპნის მაზრის საქარას მეღვინეობის სადღეური, არგვეთის მამული და ყოფილი ანნოვოს მამული ზესტაფონში.

ჩვენ თანამშრომელთან საუბრის დროს სპეცმა ამბ. ეგოროვმა აღნიშნა, რომ იმერეთში დღევანდელ პირობებში ვენახები ძლიერ კარგად არის დამუშავებული ყურძენი ყვავილს ამ დღეებში გამოიღებს და მოსავალს საშუალოზე მეტს უნდა ველოდეთ. სეტყვა იმერეთში არ ყოფილა. სახელმწიფო ვენახებს ჭირი ჯერ არ გასჩენია, მაგრამ გლეხები უკმაყოფილოა მათ ვენახებში მოლდიუსის გავრცელებით. მცხოვრებლებს ამ მოეპობა შაბიამანი. მათ საშუალება არ აქვთ ბაზრის ფასზედ იყიდოს თითო ფუთი შაბიამანი მილიონ მან სახელმწიფო აუც ლებლად უნდა დაეხმაროს მცხოვრებლებს და დაურიგოს მათ შაბიამანი მომავალ ღვინის მოსავლის ანგარიშზე.

გოგორდა მცხოვრებლები თითქმის არ ხმარობენ, რადგანაც ადგილობრივ ხარისხის ვენახის ვაზებზე ოიდიუმი არ ვრცელდება.

წარსული წლის მოსავლის ღვინის ფასები ადგილობრივ მცხოვრებლებმა დაიწესა 60,000 მანეთიდგან 10,000 მანეთამდე.

ხილის მოსავალი დიდია. ქუთაისის ახლო მდებარე ადგილებში ბლი იყიდება 1000 მანეთად გირვანქა. პურეული ყველგან საკმაოდ დათესილია. სიმინდის თესვა გრძელდება და ეხლა უმეტესად სიმინდია დათესილი. მაგრამ ხორბალი იმერეთში უფრო ეტი ითესება. ზამთარი და გაზაფხული წვიმიანი იყო, ამის გამო პურეულობა კარგად ამოდის. ქუთაისის და შორაპნის მაზრებში მცხოვრებლებს გაჰყავთ სარწყავი არხები. ამ მუშაობას ხელს უშლის ის გარემოება, რომ ზოგიერთ ადგილებში, სადაც არხები გაჰყავთ, ნიადაგი იშრობს წყ ლს. ზესტაფონის მეღვინეობა სრული წესით ვითარდება.

ქუთაისში დაარსებულია დიდი და კარგად მოწყობილი ორგანიზაცია, რომელიც ეხმარება შორაპნის მაზრის დამშეულებს, დახმარების სახით მცხოვრებლეას ურიგდება სიმინდი.

პარტიული ცხოვრება

ს. პ. პ. თბილისი ქალაქის ორგანიზაციის მესამე კონფერენცია

რეზოლიუციები პარტიულ აღმშენებლობის შესახებ

ორგანიზაციის აგებულება.

ძირითადი ამოცანების განხორციელება გულისხმობს პარტიული აპარატების აგებულების გარკვეული და ერთნაირი ფორმის დაწესებას. კონფერენციას საჭიროდ მიაჩნია ადგილობრივი ორგანიზაციების აგებულების ერთიანი ფორმის დაწესება და გატარება ცხოვრებაში პარტკომების ამოცანების და ურთიერთობათა განსაზღვრით საქართველოს კომუნისტური პარტიის თბილისის ორგანიზაციის რეგლამენტის მიხედვით.

კონფერენციას საჭიროდ მიაჩნია მინიმუმამდე შემცროს ზედა პარტიულ-ადმინისტრატიული ორგანოები, მოეწყოს ასეთები მხოლოდ საქმიანი თვალსაზრისის მიხედვით და დატოვებულ იქნას მათში მუდმივი ხელმძღვანელი მუშაკები გამობრძმედილ და მცოდნე ამხანაგებისაგან. ამასთან ერთად შემცირებულ იქნას მინიმუმამდე სხდომების და ყოველგვარ კომისიების რაოდენობა.

თბილისის ორგანიზაციის წევრების სწორი აღრიცხვის განსაკუთრებული საჭიროების გამო, კონფერენცია წინადადებას აძლევს თბილისის ახალ კომიტეტს მიაქციოს სერიოზული ყურადღება პარტიის წევრების აღრიცხვის საქმის დაყენებას რაიონებში და თვით თბილისის კომიტეტში და ზოგად პარტიულ აპარატის გაძლიერებას და განმტკიცებას.

საჭიროა განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ხელმძღვანელ მუშაკების შემადგენლობას რაიონებში. რაიკომების მდივნების და პასუხისმგებელ პარტიულ მუშაკებისათვის წესდება სამწლიანი პარტიული სტაჟი და მათი დამტკიცება ხდება თბილისის კომიტეტის მიერ.

შენიშვნა: გამონაკლისი შესაძლებელია თბ. კ. პლენუმის გადაწყვეტილებით, მაგრამ სტაჟი უნდა იყოს ორ წლიანზე არა ნაკლები.

ორგანიზაციის შემადგენლობა და ახალი წევრების მიღება.

კომპარტიის სოციალური შემადგენლობა საქართველოში, რომელიც წარმოადგენს მეტ წ ლად გლეხურ და წვრილ ბურჟუაზიულ ქვეყანას, აგრეთვე თბილისის ორგანიზაციის შემადგენლობაც ხასიათდება იმით, რომ მასში არა მუშური ელემენტი (თბილისში გლეხები და ინტელიგენტები) მნიშვნელოვან რაოდენობას შეადგენს.

გარდამავალ ხანის პირობებში იმალება შესაძლებლობა პარტიის სოციალურ შემადგენლობის გაუარესებისა და მისი (პარტიის) მოწამლვისა წვრილ ბურჟუაზიულ გავლენით. ორგანიზაციის ძირითად პროლეტარულ კადრს უნდა ჰქონდეს შეგნებული ეს საშიშროება, ის ფხიზლად უნდა აკვირდებოდეს სოციალურ შემადგენლობას და მთელი ძალღონით უზრუნველყოს პროლეტარიატის პოლიტიკის გატარება არა სიტყვებით, არამედ საქმით.

გამოდის რა მე-11 ყრილობის დადგენილებიდან, კონფერენცია ღებულობს პარტიაში ახალ წევრების შემოსვლის შემდეგ წესს. ა) პარტიაში მიღების დროს წესდება სამი კატეგორია: 1) მუშები და წითელ არმიელები მუშებისა და გლეხებიდან; 2) გლეხები (წითელ არმიელების გარდა) და შინამრეწველნი, რომელნიც სხვისი შრომის ექსპლოატაციას არ ეწევიან; 3) დანარჩენები, ინტელიგენტები, მოსამსახურენი და სხ.; ბ) მუშების და წითელ არმიელებ ს მიღება პარტიაში ხდება რაიკომების დამტკიცებით, პარტიის სამი წლიანი სტაჟის მქონე სამი წევრის რეკომენდაციით; გლეხებისა და შინამრეწველებისა ვისაც აგრეთვე პარტიის სამი წლიანი სტაჟის მქონე 3 წევრის რეკომენდაციით, მაგრამ თბილისის კომიტეტის მიერ სავალდებულო დამტკიცებით. დანარჩენებისათვის (მოსამსახურენი და სხვ) პარტიაში ჩიღება ხდება პარტიის 5 წლიანი სტაჟის 5 წევრის რეკომენდაციით და სავალდებულო დამტკიცებით თბილისის კომიტეტის მიერ. გ) მთელი ახალგაზრდობა 20 წლამდე შემოდის პარტიაში კ. კ. კავშირის საშუალებით, წითელ არმიელების გარდა; დ) სხვა პარტიებიდან გამოსულები მიიღებიან პარტიის 5-წლიანი სტაჟის 5 წევრის რეკომენდაციით და სავალდებულო დამტკიცებით თბ. კომიტეტის მიერ, დამოუკიდებლად მისაღებ წევრის სოციალურ მდგომარეობისა; ე) პარტიაში შემოსვლის მსურველთა სიები წინასწარ ქვეყნდება; ვ) მუშების მიღების დროს შეძლებისადაგვარად უნდა მოვიზიდოთ შემოწმებისათვის უპარტიო მასსები პარტიის გაწმენდის გამოცდილების საფუძველზე; ზ) რეკომენდაციის მიმცემთ ეკისრებათ უსასტიკესი პასუხისმგებლობა რეკომენდაცია გაწეულებისათვის.

საკანდიდატო სტაჟი მუშებისა და წითელ-არმიელებისათვის წესდება 6 თვე, გლეხებისა და შინამრეწველებისათვის და დანარჩენებისათვის—ორი წელიწადი.

სხვა პარტიებიდან გამოსულები მიიღებიან ორ-წლიანი სტაჟის პირობით, მიუხედავად მისაღები წევრის სოციალურ მდგომარეობისა. კანდიდატებიდან ნამდვილ წევრობად გადაყვანა ხდება გადასაყვანის პარტიისათვის გამოსადეგობის თითეულ შემთხვევაში გამორკვევის შემდეგ, გადასაყვანის როგორც რევოლიუციური ეთგულობის, ისე პოლიტიკური შეგნების ხარისხიც. როგორც წესი, აუცილებელია ყოველი კანდიდატისათვის პოლიტიკური ანბანის სკოლის სავალდებულო გავლა.

კანდიდატებიდან წევრებად გადასვლის დროს ხდება რეკომენდაციები დაწესებულ კატეგორიების მიხედვით.

თბილისის ორგანიზაციის კანდიდატების შესახებ, რომელთაც უკვე განვლეს პარტიული გაწვრთნა, კონფერენციაა ადგენს: კანდიდატები გადაიყვანებიან ნამდვილ წევრებად რაიკომების მიერ პოლიტ ანბანის სკოლის სავალდებულო გავლის და რეკომენდაციების (ძველის) განახლების პირობით.

პარტიის წევრების ნივთიერი მდგომარეობა.

პარტიის წევრების მძიმე მდგომარეობასთან დაკავშირებით ახალ ეკონომიურ პოლიტიკის პირობებში, საჭიროა დავაკისროთ პარტიის ცალკე წევრებს პარტიული მოვალეობახი ისეთი ანგარიშით, რომ მათ ოჩებოდეთ აია ხაკლებ ორ.-სამი თვისუფალ საღამოებისა, რათა არ შეირყეს მათი მატეიალური მდგომარეობა და საშუალება მივსცეთ მათ დამოუკიდებლად შეავსონ თავისი ცოდნა. გარდა ამისა, კონფერენციას საჭიროდ ძიაჩნია გამომუშავება და ცხოვრებაში გატარება ურთიერთი დახმარების ფორმებისა ხელმოკლე კომუნისტებისადმი, რომელნიც იმყოფებიან განსაკუთრებულ მძიმე პირობებში, აგრეთვე ინვალიდებისა, დემობილიზაციით დათხოვნილების და სხვებისადმი, რომელთაც დაჭარგეს ძალღონე პარტიულ მუშაობაზე.

კონფერენციას საჭიროდ მიაჩნია ამ მიზნით მოეწყ ს ობ. კომიტეტთან ურთიერთი დახმარების სპეციალური კომისია ძველი ავტორიტეტულ ამხანაგებისაგან, რომელსაც არ ექნება არავინ არი თავისი აპარატი, არამედ ისარგებლებს თბ. კომიტეტის აპარატით, აგრეთვე მოეწყოს დამხმარე კომისიები რაიონებში.

შენიშვნა: ურთიერთი დახმარების წყაროდ შეიძლება იქნეს პარტიის საერთო საშუალებანი, პარტორგანიზაციების წევრების გადარიცხვანი (სავალდებულო, ნებაყოფლობითი, სპეციალური და სხ.) და სხვა შემოსავალი.

მთავრობის მოკმედებანი და განკარგულებანი

დეკრეტი № 5.

საქართველოს სოც საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომ. საბჭოსი

იძულებითი სამუშაოს მოწყობის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭ მ დაადგინა:

1. დაევალოს იუსტიციის კომ სარიატს იძულებითი სამუშაოს მოწყობა იმ პირთა ივის, ვისაც მისჯილი აქვს იძულებითი მუშაობა თავისუფლების აღკვეთის ადგილას დაუმწყვდევლად.

2. იძულებითი სამუშაოს მოწყობისათვის თავისუფლების აღკვეთის ადგილას დაუმწყვდევლად, დაარსდეს ქალაქ ტფილისისა და ტფილისის მაზრისათვის ტფილისში ცენტრალურ დასჯა-გასწორების განყოფილებასთან, ხოლო ადგილობრივ იუსტიციის სამაზრო განყოფილებასთან „იძულებითი სამუშაოს ბიუროები,“ შემდეგი შემადგენლობით: ბიუროს ორი წევრი, რომელთა შორის ერთი ადგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტის შინაგან „ემართველობის წარმომადგენელია, ხოლო მეორე შრომის ადგილობრივი განყოფილებისა; ორივე წევრი შედის ბიუროში დანიშვნით სათანადო აღმასრულებელი კომიტეტისა და შრომის განყოფილების მიერ; ქალაქ ტფილისისა და ტფილისის მაზრის ბიუროს თავმჯდომარედ არის ცენტრალური დასჯა-გასწორების განყოფილების გამგის თანაშემწე, სამუშაოთა ნაწილისათვის, ხოლო დანარჩენ ადგილებში სამაზრო იუსტიციის განყოფილების გამგე.

შენიშვნა: იმ შემთხვევაში. უკეთუ ადგილობრივ შრომის განყოფილების წარმომადგენელი არ იმყოფება, ბიუროს მეორე წევრსაც აღმასრულებელი კომიტეტი დანიშნავს.

3. იძულებითი სამუშაოს ბიუროს მოვალეობას შეადგენს: თავისუფლების აღუკვეთლად იძულებითი მუშაობა მისჯილთა აღრიცხვა და რეგისტრაცია, მათი განაწილება და სამუშაოზე გაგზავნა, იძულებითი სამუშაოს მოწყობის ნაყოფიერი წარმოებისათვის.

შენიშვნა 1: განაჩენისა და დადგენილების ასლი თავისუფლების აღუკვეთელად ძულებითი მუშაობამისჯილთა ურთ განაჩენს გამომტან ორგანოს მიერ, უნდა გაიგზავნოს უშუალოდ ბიუროში საჭირო ცნობებით იმის შესახებ, თუ რისთვის, რა ვადით და რა გვარი სამუშაო მიესაჯა მსჯავრდადებულს.

შენიშვნა 2: თავისუფლების აღუკვეთლად იძულებითი მუშაობა-მისჯილთა განაწილება და სამუშაოზე დანიშვნა არ შეიძლება თვინიერ იძულებითი სამუშაოს ბიუროსა.

4. იძულებითი სამუშაოს ბიურო თავის ფუნქციებს ადგილობრივ ახორციელებს უშუალოდ, ხოლო მუშაობის ნაყოფიერი წარმოებისათვის კონტროლისა და უშუალო მეთვალყურეობის ფუნქცია შეუძლიან განახორციელოს აოგილობრივი აღმასრულებელი კომიტეტის მეშვეობითაც.

შენიშვნა: მეთვალყურეობა განაჩენის სისწორით აღძასრულებისათვის შეადგენს სახალხო მოსამართლის მოვალეობასაც.

5. მუშაობის განვითარების მიხედვით იძულებითი სამუშაოს ბიურო, ცენტრალური დასჯა-გასწორების განყოფილების ნებართვით, დანიშნავს უფროს და უმცროს ათის თავების საჭირო რიცხვსა.

6. იძულებითი სამუშაო შეიცავს შემდეგ კატეგორიას:

ა) მძიმე სამუშაო: მძიმე ტვირთის ზიდვა, შეშის ჭრა და ხერხვა, დატვირთვა და გადმოტვირთვა და ხელით შესასრულებელი სხვა მძიმე სამუშაო;

ბ) უფრო იოლი ფიზიკური შრომა: დალაგება და გასუფთავება სადგომებისა და ქუჩებისა, პაკეტების დატარება და სხვა;

გ) მუშაობა საბჭოთა და საწარმოო დაწესებულებაში სპეციალობის მიხედვით.

7. შრომის გასამჯელო იძულებითი მუშა ბა მისჯილს ეძლევა სათანადო პროფესიონალური კავშირის განაკვეთის მიხედვით; გასამჯელოდ მიცემი ფულიდან დაჭერილ უნდა იქნეს 15 პროცენტი „იძულებითი სამუშაოს ბიუროს“ საორგანიზაციო ხარჯებისათვის.

8 იძულებითი მუშაობა მისჯილს და სამუშაოს მოსახდელად გაგზავნილს პა პორტისა ან მისი სამაგიერო დოკუმენტის ნაცვლად, ეძლევა დროებით სამუშაო წიგნაკი, რომელიც სასჯელის მოხდის შემდეგ ბიუროს უნდა დაუბრუნდეს.

9. სასჯელის მოხდის ვადა იწყება მსჯავრ დადებულის ბიუროში მიყვანის დღიდან. სასჯელის მოხდის ვადაში უნდა ჩაითვალოს:

ა) ის დღეები, რომელსაც მსჯავრ დადებულს ფაქტიური მონაწილეობა არ მიუღია მუშაობაში:

ბ) ის დღეები, როდესაც მსჯავრ დადებულს არ შეეძლო იძულებითი სამუშაოში ფაქტიური მონაწილეობის მიღება ბიუროს მიერ სამუშაოს მიუცემლობის გამო და.

გ) ის დღეები როდესაც მსჯავრ დადებული ბიუროში გამოცხადდება სარეგისტრაციო და შესამოწმებლად.

10. პირის წინააღმდეგ, რომელიც სამუშაო დღეებს გააცდენს ან მუშაობას სრულიად თავს აარიდებს, შეიძლება მიღებულ იქნეს შემდეგი ზომები:

ა) მსჯავრ დადებულის მიზეზით გაცდენილი თვითეული დღისათვ ს იძულებითი მუშაობის ვადა გადიდებულ უნდა იქნეს სამ დღემდე:

ბ) უკეთუ დღეების გაცდენა განმეორდა ბიუროს უფლება ეძლევა დამნაშავე დისციპლინაოული წესით დაპატიმროს ამისათვის მიჩენილ ადგილას 1 და 10 დღემდე, და

გ) ბიუროს შეუძლიან მუშაობაში ზარმაცსა და უმუყაითოს დაუჭიროს ხელფასიდან გაცდენილი საათების ფული, დაჭერილი თანხა უნდა გადა ირიცხოს ხაზინის შემოსავალში.

11. უკეთუ მსჯავრდადებული დაჟინებით თავს არიდებს მუშაობას, ბიუროო ამის შესახებ აუწყებს სათანადო, ან სამუშაოს მოსახდელ ადგილის უახლოეს სახალხო სასამართლოს რომელიც გაარჩევს რა საქმეს შეუძლიან დაადგინოს, რომ მ ჯავრდადებული გაგზავნილი იქნეს საპატიმროში სასჯელის დარჩენილ ვადის ან ამ ვადის ნაწილის მოსახდელად.

12. ბიუროს შეუძლიან სასჯელის ნახევარი ვადის გასვლისას აღძრას შუამდგომლობა განაჩენის გამომტან დაწესებულების წინაშე მუყაითად და კეთილსინდისიერად მომუშავე მსჯავრ დადებულ ს სასჯელის ვადის გასვლამდე განთავისუფლების შესახებ

13. თავისუფლების აღუკვეთლად იძულებითი მუშაობა მისჯ ლი შრომის დაცვის მხრივ სარგებლობს ყველა უფლებას.

14 მ ჯავრდადებული ვალდებულია ბიუროს მიერ დანიშნულ დღეებში, თვეში ორჯერ მაინც, გამოცხადდეს სარეგისტრაციოდ; ამასთანავე, ყველა დაწესებულება, რომელიც სარგებლობს სასჯელის მომხდელთა შრომით, ვალდებულია ყოველთვიურად არა უგვიანეს 15 ს რიცხვისა, გაეგზავნოს ბიუროს იმ პირთა სია, რომელნიც აღნიშნულ დაწესებულებაში იხდიან იძულებითი მუშაობას, და, აგრეთვე ცნობები იმ მსჯავრდადებულთა შესახებ, ვინც არა კეთილსინდისიერად ასრულებს თავის მოვალეობას. ყოველი ასეთი შემთხვევა, ბიუროს მიერ შემოწმებული, შეტანილ უნდა იქნეს მსჯავრდადებულის სამუშაო წიგნაკში.

შენიშვნა: უკეთუ რომელიმე დაწესებულება არ შეასრულებს მე-14 მუხლში აღნიშნულ მოვალეობას, ბიუროო ამის შესახებ აცნობებს უმაღლეს სათანადო დაწესებულებას განკარგულებისათვის.

15. უკეთუ მსჯავრდადებული სასჯელს მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის გარეშე იხდის და იქ მას დარჩა ოჯახი, ქონება თუ სამსახური, სადაც მის მაგიერობას ვერავინ გასწევს, იგი შეიძლება მივლენილი იქნეს სასჯელის მოსახდელად მისი საცხოვრებელი ადგილის ბიუროს განკარგულებაში.

16. განაჩენის გამოტანა დაწესებულების ნებართვით, ბიუროს შეუძლიან იძულებითი მუშაობისაგან დროებით გაანთავისუფლოს:

ა) სასჯელის მომხდელი ავადმყოფი, ადგილობრივი მეთვალყურე ექიმისა ან ჯანმრთელობის ადგილობრივი განყოფილების მიერ განსაზღვრულ ვადით, და

ბ) ფეხმძიმენი, არსებული დებულების თანახმად.

17. ნამდვილ სამსახურში გასაწვევი პირი, როგორც გასაწვევ წლოვანობას მიღწეული, ისე სამხედრო ბეგარა-მოხდილი—სამხედრო ვალდებული, სათანადო სამხედრო კომისართან შეთანხმებით უნდა განთავისუფლდეს იძულებითი მუშაობისაგან სამხედრო ნაწილში გასაგზავნად.

18. ზოგადი, პრინციპიალური ხასიათის საკითხებს, რომელსაც კავშირი ექნება იძულებითი სამუშაოს ბიუროს წყობასა და წარმოებასთან, გადაწყვეტს იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ცენტრალური დასჯა-გასწორების განყოფილება.

19. ცენტრალურ დასჯა-გასწორების განყოფილებას ევალება აგრეთვე საერთო მეთვალყურეობა იძულებითი სამუშაოს ბიუროს მიერ იძულებითი სამუშაოების შესახებ გამოცემული დეკრეტებისა და განკარგულებათა სისწორით აღსრულებისათვის და ინსტრუქციების გამოცემა აღნიშნულ სამუშაოთა ორგანიზაციისა და წარმოებისათვის.

20. გაუქმებულ იქნეს საქართველოს რესპუბლიკაში ამ ჟამად არსებული ყველა საკონცენტრაციო ბანაკი.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ხ ქავთარაძე.**

იუსტიციის სახალხო კომისარის მოადგილე **ბროდსკი.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. ხალარიძე.**

1922 წ. მაისის 17.

ტფილისი—სასახლე.

პარტიული

საქ. კომ. პარტიის თბილისის კომიტეტთან არსებული უმაღლესი ტიპის მარქსისტული წრე მეცადინეობა დაიწყება წრეში ორშაბათ, 22 მაისს, საღამოს 5 საათზე ახალი დროით ყოფ 1 სავალო გიმნაზიის შენობაში (რუსთაველის პროსპ.) შესავალი გიმნაზიის ქუჩიდან წრეს ხელმძღვანელობა ამხ. **ნოვიკოვი.**

წრის წევრები დაუკვიანებლად უნდა გამოცხადდენ.

თბ. კომ. საგ. ხაპრ. განყოფილება.

საქ. კომ. პარტ. თბილისის კომიტეტის საგიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილება აცხადებს, რომ 1 რაიონის **პარტიული სკოლის** გახსნა (ქართულ ენაზე) მოხდება ორშაბათს 22 მაისს, საღამოს 5 საათზე, ახალი დროით. სკოლის ლექტორია ამხ **თალაკვაძე.** ხელმძღვანელი ორგანიზატორად—ამხ. **კალანდაძე.** მეცადინეობა იწარმოებს ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით საღამოს 5 დან 7 საათამდე. კურსანტებს წინადადება ეძლევა გამოცხადდენ დაუკვიანებლად.

საგ საპროპ. განყოფილების გამგე **ესხენი.**

საერიდაციო კოლეგია

კომუნისტური ახალგაზრდობის ერთობისათვის

ს. ა. კ. კ. ყველა ორგანიზაციებს და წევრებს

ს. ა. კ. კ. ცეკას გადაწყვეტილების თანახმად მე-2 ყრილობა გაიხსნება 5 ივნისს 1922 წ.

დღის წესრიგი:

1) საერთაშორისო და შინაური მდგომარეობა საბჭოთა ფედერაციის.
2) ს. ა. კ. კ. ცეკას ანგარიში.
3) ს. ა. კ. კ. ცენტრალურ გამწმენდ კომისიის მოხსენება.
4) კავშირის აღმშენებლობა ახალ პირობებში.
5) მუშათა ახალგაზრდობის მდგომარეობა და მისი ეკონომიური მდგომარეობის გაუმჯობესება.
6) სახალხო განათლების კომისარიატის მოხსენება.
7) ცეკას არჩევნები.
8) სარევიზიო კომისიის არჩევნები.
9) დელეგატების არჩევა რ. ა. კ. პ. კავკასიის ყრილობისათვის.

შენიშვნა: ყრილობაზე იქნება არჩეული სექციები: 1) საორგანიზაციო, 2) საგიტაციო-საპროპაგანდო და 3) ეკონომიურ-უფლებრივი.

დელეგატები აირჩევიან რაიონულ კონფერენციებზე. წარმომადგენლობითი ნორმა: 100 ნამდვილი წევრი ა. კ. კ. ავალვნის ერთს (1) დელეგატს.

შენიშვნა: 1 თუ რაიონში ითვლება ასი წევრზე ნაკლები—75-დე მას აქვს უფლება გამოგზავნოს ერთი (1) დელეგატი გადამწყვეტი ხმის უფლებით.

შენიშვნა: 2. თუ რაიონში ითვლება—75 წე წევრზე ნაკლები—მაშინ ერთდებიან რამდენიმე რაიონები და ერთად აგზავნიან დელეგატებს.

დელეგატები სათათბირო ხმით კონფერენციაში არ იქნებიან დაშვებულნი. იმ მაზრებში, სადაც უკვე იყო სამაზრო კონფერენცია და არჩეულია დელეგატები არ ჩაითვლება სწორად. ეს წესი მათზედაც ვრცელდება. გამონაკლისს შეადგენს გორის მაზრა, სადაც კონფერენცია მოწვეულია 10 მაისს, და აფხაზეთის საოლქო კომიტეტი, რომელსაც წინადადება ეძლევა აირჩიოს დელეგატები ნორმის მიხედვით.

სამაზრო კომიტეტებს წინადადება ეძლევათ, არ გამოგზავნონ დელეგატები სათათბირო ხმით, წინააღმდეგ შემთხვევაში ცეკა არ მიიღებს ასეთებს მხედველობაში, და იქნებიან უკანვე გაგზავნილნი ცეკას დაუბრუნებლად.

კომუნისტური სალამით.

ა. კ. კ. ცეკას მდივანი: **დევდარიანი.**

ცკ. კ. საორგანიზაციო საინსტრუქტორო განყ. გამგე **ოკუჯავა.**

გაზეთის ტრესტის მთავარ კანტორისაგან

1 მაისიდან გაზეთის ტრესტის მიერ გახსნილია კიოსკი ტფილისის სადგურზე

შეუდგენენ კიოსკების მოწყობას ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მთელ ლიანდაგზე.

კიოსკებში გაიყიდება გაზეთები ამიერ-კავკასიის და რუსეთის საბ. ფ. ს. რესპუბლიკისა და აგრეთვე ყველა დარგის წიგნები. საწერი და სიფოსტო მასალები.

მთავარი საერთაშორისო მეტრიულ სისტემის ზომის კომიტეტი

საქართველოში (ვლაკომეტრი) სთხოვს, სახელმწიფო, საზოგადო დაწესებულებას და აგრეთვე კერძო პირთ, რომელებსაც სურთ აიღონ თავის თავზე საზომ საწყობების დამზადების და გადაკეთების სამუშაო, მიმართონ განმარტების მისაღებათ „გლავკომეტრის“ პრეზიდიუმის წევრს ა. ა. რეზვიაკომს, ყოველ დღე 12 დან 3 საათამდე ს. ს. ს. რ. საზომ და საწონ პალატის შენობაში (პლეხანოვის ქუჩა № 117).

მდივანი (ხელმოწერილია).

(3—1)

დაიკარგა

ხვეის რამაზაშვილის სახელზე მოცემული 1) პირადობის მოწმობა მოცემული სამტრედიის რევკომის მიერ, 2) სავაჭრო ნუსხა, 3) საყანე ადგილის ნასყიდობა. ჩაითვალოს გაუქმებულად.

(1—1)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს მუშა-ქალთა ფურცელი № 12

ამიერ-კავკასიის მუშა-ქალთა ყრილობისათვის

25 მაისს რ. კ. პ. ამიერკავკასიის კომიტეტი იწვევს ქ. ბაქოში ამიერ-კავკასიის მუშა-ქალთა ყრილობას. ადერბეიჯანის, სომხეთის და საქართველოს მუშა ქალთა წარმომადგენლების გარდა ყრილობაზე დასასწრებათ მოწვეული არიან მთიულთა რესპუბლიკის, დაღესტანის და კაბარდის მშრომელ ქალების წარმომადგენლებიც.

პირველად მას შემდეგ, რაც არსებობს ქვეყნიერება კავკასიის ყოველ მხრიდან შეიკრიბებიან მშრომელთა ოჯახის ყველაზედ უფრო დაქვეითებულ ნაწილის წარმომადგენლები. იმისთვის, რომ ერთად გამოარკვიონ საერთო მოთხოვნილებანი და თავიანთი ადგილი ბრძოლაში კაპიტალისა და მუშათა კლასს შორის. ამაში მდგომარეობს უმთავრესად მომავალ ყრილობის მნიშვნელობა.

ჯერ კიდევ სულ ცოტა ხანია, რაც ამიერ-კავკასიაში დამყარდა საბჭოთა ხელისუფლება, სულ მცირე ხანია მას შემდეგ, რაც აქ თავისუფლად გაშალა ფრთები კომპარტიის მუშაობამ საზოგადოდ და კეთილთ ქალთა შორის. ამავ დროს როგორც ქალის მდგომარეობის, ისე მის კულტურულ დონეს ემჩნევა უკვე ფრიად საგრძნობელი ცვლილება, რომელიც განსაკუთრებით აშკარა და ნათელია მათთვის, ვინც დასტოვა ამიერ-კავკასია საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე და დაბრუნდა აქ ეხლა. ასეთ შემთხვევებში ჩვენ არა ერთხელ გაგვიგონია: „ყველაზედ უფრო შესამჩნევი და საგრძნობი განსხვავება რევოლიუციონურ და რევოლიუციამდე არსებულ ამიერ-კავკასიაში დასტყობია ქალთა მდგომარეობას". განსაკუთრებით და ეს გასაგებიც არის: იქ ქალი უფრო დამონებული და დაჩაგრული იყო ვიდრე ამიერ კავკასიის სხვა ქვეყნებში. ის არამც თუ თავის შინაგანი, სულიერ ცხოვრებით მოშორებული იყო ცხოვრების ნამდვილ აზრს, არამედ გარეგნულადაც ბნელ ჩადრით ის ჩამოშორებული იყო მთელ ქვეყნისაგან.

არც ერთ პარტიამ, გარდა კომუნისტურისა, არც ერთ „ელისუფლებამ, გარდა საბჭოების ხელისუფლებისა, არ სცნო საჭიროთ და შესაძლოთ გამოეფხიზლებინა ეს მძიმე მასა, დაინტერესებულიყო მით, დახმარებოდა მას და საშუალება მიეცა მისთვის, განეევითარებინა მასში მთვლემარე ძალა, გაეცოცხლებინა თავისუფლების და ბრძოლის სურვილის შეგნება, და ამნაირად გამრავლებულიყო კომუნიზმის მაგნებლების მებრძოლი რიგები. ადერბეიჯანის, საქართველოს და სომხეთის მშრომელი ქალი უწინდელ „რევოლიუციონურ" ნთავრობების დროს დარჩა ისეთივე მონა, როგორიც ის იყო ცარიზმის დროს. ხელმძღვანელი პარტიები სთვლიდენ მას სრულებით უმნიშვნელო არსებათ, რომელსაც არავითარი გავლენა არ შეუძლიან იქონიოს საზოგადოებრივ ცხოვრების მსვლელობაზე.

გარდა ამისა, პარტია, რომელიც მხარს უჭერს მშრომელთა მჩაგვრელებს, არ არის დაინტერესებული იმაში, რომ თვალი აუხილოს დაჩაგრულებს ჭეშმარიტებაზე. ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ რუსეთში არც მენშევიკებს, არც ესერებს ფიქრად არ მოსვლიათ ის, რომ საჭიროა რაც შეიძლება მეტად დაახლოვება მუშა და გლეხის ქალებთან.

მართალია, შემდეგში დაინახეს რა მათ ბრწყინვალე შედეგები, რომელიც მოიპოვა ამ მიმართულებით კომუნისტურ პარტიის მუშაობამ, დაინახეს რა, თუ რამდენათ არის დამოკიდებული ამა თუ იმ ძალაუფლების არსებობა და ძლიერება მუშა ქალის და გლეხის ქალის ამ ხელისუფლებისადმი განწყობილებაზე, მენშევიკები გამოერკვენ და მოისურვეს კომუნისტების მაგალითის წაბაძვა; ამისათვის იმათ დაარსეს სპეციალური ორგანოები ქალთა შორის მუშაობის საწარმოებლად და ამ რიგად მოინდომეს მათზე თავიანთ გავლენის გავრცელება. მაგრამ რუსეთის მშრომელი ქალები ამ ხნისთვის უკვე მომზადებული იყვნენ კომუნისტურ პარტიის ქალთა განყოფილების მიერ და მენშევიკები იძულებულნი შეიქნენ დაეტოვებინათ ყოველგვარი იმედები იმისა, რომ მშრომელი ქალები გაიზიარებენ მათთან ერთად მოღალატეების სახელს. მათ უკვე მიაღწიეს სრულ თავისუფლებას სახელმწიფოებრივ ცხოვრების ყოველ დარგში მონაწილეობის მისაღებად, მათ იგემეს და დაიფასეს კიდეც ეს თავისუფლება, და ეხლა მათი გაბრიყვება არც თუ ისე ადვილი იქნება ვისმეს თვის.

იგივე ხდება ამიერკავკასიაში: მუშა და გლეხის ქალები არა თუ გრძნობენ უკვე, რომ მათ მიეცათ ყოველ გვარი უფლებები, ისინი პრაქტიკულად ანხორციელებენ ამ უფლებების გამოყენებას. საბჭოების ყრილობებზე დელეგატი ქალები ჩვენთვის უკვე ჩვეულებრივი მოვლენა არის. ასეთ მოკლე დროის განმავლობაში ჩვენ მივაღწიეთ იმას, რომ ამიერკავკასიის მშრომელი ქალები უკვე შედიან პროფკავშირების, საბჭოების, აღმასკომების გამგეობაში და რესპუბლიკანურ ცენტრალურ აღმასკომებშიაც კი. ეს ფაქტები ადასტურებენ აშკარათ იმ გარემოებას, რომ კომუნისტურ პარტიის მუშაობა ამ მიმართულებით სრულებით სწორი და სამართლიანი იყო. მათ გამოაღვიძეს და აახმაურეს ისეთი ბნელი მასები, რომლებსაც როგორც სრულებით უსარგებლო ელემენტს გვერდს უხვევდენ ის პარტიები, რომლებიც თავიანთ თავს სოციალისტებს უწოდებდენ. მიუხედავათ იმისა, რომ პარტიის განკარგულებაში მეტად მცირეა ყოველგვარი საშუალებანი, პარტია მაინც არ ასუსტებს მუშაობას ქალთა შორის, პირიქით, მე 11 პარტიულ ყრილობის დადგენილების თანახმად იგი ყოველ ხხრივად აძლიერებს და აფართოვებს ამ მუშაობას.

ამიერ-კავკასიის მშრომელ ქალთა მომავალი ყრილობა იქნება იმის მაჩვენებელი, რომ კომუნიზმის მოძღვრება გავრცელდა ამიერ კავკასიის ყოველ კუთხეში, აღელვებს ყველგან გონებას და ნება-უნებლიეთ იზიდავს თავისკენ. დიდი ხანი არ არის მას შემდეგ, რაც დიდის გაჭირვებით შეიძლებოდა კრებაზე 15 20 ქალის შეგროვება ეშინოდათ ქმრების, ძმებისა, მღვდლებისა, ღმერთისა. ეხლა კი ჩვენ ვართ ისეთი ყრილობის მოლოდინში, სადაც მიისწრაფის კავკასიის ყველა რესპუბლიკების მშრომელი ქალების წარმომადგენლები და ერთი მეორეს ეკილებიან იქნენ არჩეული კონფერენციაზე.

ამიერ კავკასიის მშრომელ ქალთა ბორკილების მსხვრევის ხმა მოალწევს მთელი ქვეყნის დაჩაგრულ მშრომელთა სრულ განთავისუფლების დღის მოახლოვებას.

3 ციტლინი.

მუშა ქალო! ნადი პროფესიონალურ კავშირში

მიუხედავათ წარმოებაში ქალთა დიდი მონაწილეობისა, მაინც ვგრძნობდა აღნიშვნა, რომ მუშა-ქალი ცოტა მონაწილეობას იღებს პროფკავშირების მუშაობაში. აკტიურად არ მუშაობს, კრებებს არ ესწრება, და მხოლოდ საწევრო გადასახადის შეტანით კმაყოფილდება, ან და სრულიადაც არ ითვლება პროფკავშირის წევრად. მაგრამ თუ გავერკვეთ მდგომარეობაში, დავინახავთ, რომ მუშა-ქალისათვის ძალიერ ხელსაყრელია პროფკავშირის წევრად ყოფნა, განსაკუთრებით ეხლა, როდესაც სახელმწიფოს ხელში დარჩა მხოლოდ მსხვილი ფაბრიკები და ქარხნები, როდესაც, თუმცა დროებით, მარა მაინც მყარდება სახელმწიფოებრივი კაპიტალიზმი, როდესაც წარმოების განვითარებისათვის, მეურნეობის გაუმჯობესებისათვის, საბჭოთა ხელისუფლებამ, თუმცა ნაწილობრივათ, მაგრამ მაინც, დართო ნება წინანდელ კაპიტალისტებს—მეპატრონეებს ხელახლა გახსნან თავისი ფაბრიკები და ქარხნები. ასეთ პირობებში აუცილებელია დაქირავებულ შრომის ექსპლოატაცია, რომელიც ყველაზე უფრო ქალს დაატყდება თავს, როგორც ყველაზე უფრო ჩამორჩენილს და ნაკლებად შეგნებულ ელემენტს. მუშა ქალმა უნდა გაიხსენოს ძველი დრო, როდესაც მას კაპიტალისტ ხაზინებზე უხდებოდა მუშაობა. როგორი ცხოვრება ჰქონდა მაშინ მას... კაპიტალისტი ხომ დიდათ არ ერიდებოდა მას, მთელ ძალღონეს სწურავდა მისგან, მთელ 12—14 საათს ამუშავებდა დღეში, აგზავნიდა ღამით მუშაობაზე, მაღაროებში სამუშაოთ და, მიუხედავათ ამისა, მუშა-ქალის შრომა უფრო ნაკლებად ფასდებოდა, ვიდრე მამაკაცის შრომა. რა წამსაც უნდოდა მეპატრონეს შეეძლო მუშა-ქალის ქუჩაში გაგდება. ეხლა, როდესაც მუშა-ქალს კვლავ უხდება თავის წინანდელ ხაზინებთან საქმის დაპერა, უნდა სერიოზულად ვიფიქროთ ჩვენი ინტერესების დაცვაზე, ამისთვის კი მხოლოდ ერთი გზაა—კავშირში შესვლა. უნდა გავერთდიანდეთ ყველა მუშა-მამაკაცებთან ერთად და საერთო ძალღონით ვიბრძოლოთ თავის ცხოვრების გაუმჯობესებისათვის. ეხლა, როდესაც მუშა-მამაკაცების და დედა-კაცების სახელით კავშირები აწესებენ ყველა წარმოებებისა და დაწესებულებებში შრომის გასამრჯელოსა და პირობებს, კოლეკტიური ხელშეკრულებების გზით რომელნიც იდებიან ადმინისტრაციასთან და მეპატრონეებთან იმ აზრით, რომ რაც შეიძლება მეტად დაცულ იქნას მუშა-კაცების და ქალების ინტერესები, რომ შრომის ხელფასის გადახდა სწარმოებდეს დაწესებულ განკარგულების მიხედვით, რომ შეიძლებოდეს დაუშვევლად ცხოვრება, რომ მუშა-ქალებს და კაცებს შეეძლოთ შკოლებში და კლუბებში სიარული, შეეძლოთ დაიკმაყოფილონ თავის კულტურული მოთხოვნილებანი და სხვ. ეს შეიძლება, განსაკუთრებით კი მუშა-ქალებმა, ბეჯითად თვალ-ყური უნდა ადევნონ, რომ კომისიებში, რომელნიც ეწყობიან წარმოებებზე და დაწესებულებებში, რომელნიც ვალდებული არიან თვალ-ყური ადევნონ, რომ ყველა პირობები, რომელზედაც ხელი აქვთ მოწერილი მეპატრონეებს და ადმინისტრაციას, ნამდვილათ ზედიზედ სრულდებოდეს, იგზავნებოდეს მათი აბახაგები, რადგანაც მათ უკეთესად იციან მუშა-ქალის საჭიროებანი. უარი არ უნდა ვთქვათ, არ უნდა გვეშინოდეს, რომ კომისიებში არასოდეს არ გვიჭიროვნია, მუშაობა უცნობია. ვინ უნდა დაიცვას უკეთესად მუშა-ქალის ინტერესები, თუ არა თვითონ მან? თვალ-ყურის დევნება, რომ ყველა დადგენილებანი საბჭოთა ხელისუფლებისა, რომელნიც გამოცემულია მუშა-ქალის შრომის დასაცავად, ზედმიწევნით სრულდებოდეს, როგორც მაგ. 8—საათის სამუშაო დღე, ზედმეტ მუშაობაზე, მაღაროებში (მუშაობაზე), შახტებზე, მძიმე ტვირთის გადატანაზე ქალების დაუშვებლობა, ორსულობის დროს მათი ოთხი თვით განთავისუფლება და სხვ. და სხვა. ვინ უნდა მიიღოს მონაწილეობა საბავშო სახლების, ბაგების ორგანიზაციაში, სადაც თვით მისი ბავშები იქნება მოთავსებული, თუ არა თვით მუშა-ქალებმა? იცავენ რა ამნაირად თავის ინტერესებს, მუშებს და მუშა ქალებს უნდა ახსოვდეთ, რომ მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს, რომელიც ყოველ-ღონით ცდილობს მუშების მდგომარეობის გაუმჯობესებას, მათ შეუძლიათ ასე ყოველ მხრივად დაიცვან თავისი ინტერესები, და ამიტომ პროფკავშირებმა ყოველნაირად მხარი უნდა დაუჭიროს, უნდა გააძაგროს საბჭოთა ხელისუფლება და იმუშავოს სახალხო მეურნეობის გაუმჯობესებისათვის. რაც უფრო კარგათ იქნება მოწყობილი მეურნეობა და მოგვარებული მრეწველობა, მით უფრო ჩქარა და კარგად უზრუნველჰყოფს საბჭოთა ხელის-უფლება მუშებს და მუშა ქალებს ყველაფრით, რაც მათ ესაჭიროებათ, და ამიტომ საჭიროა დაუყონებლივ პროფკავშირებში შესვლა, აკტიური მონაწილეობის მიღება, მუშაობის სწავლა, ყოველგვარ კომისიებში, საფაბრიკო, საქარხნო კომიტეტებში, ადკომებში და სხვ. წევრებათ შესვლა. გაითვალისწინეთ მთელი მნიშვნელობა, მთელი საჭიროება პროფესიონალური ორგანიზაციების გაერთიანებისა—ამაშია საწინდარი კაპიტალზე გამარჯვებისა.

ბ.

ქალი—წინად და ეხლა

მონურმა ცხოვრებამ ქალს თავისი დაღი დაასვა; მას ვერ შველოდა ვერც დიპლომი და ვერც უზრუნველ ყოფილი ცხოვრება. გიმნაზიაში ქალი უფრო შეტ პატივს სცემდა „რევერანსს" და „ცეკვას", მისი ასპარეზი საღამოები და კლუბები იყო. უცხო ენაზე ლაპარაკი მხოლოდ მედიდურობას მატებდა მას, „კარსტები," გრეხა, ალმაცერად გამოხედვა, ჩვეულებათ გადაიქცა მას და ყოველივე ასეთი მოქმედებით ის ეძებდა „ძარჩენილ ქმარს" შრომა და გამრჯელობა სამარცხვინო იყო მისთვის. როგორც დიპლომში ისე სიმდიდეში ხედავდა ის ბედნიერებას. სასწავლებლის დასრულების შემდეგ ქალი სამსახურში დგებოდა მხოლოთ დროებით, გათხოვების შემდეგ ის მოვალე აღარ იყო ემსახურა. სიმდიდრისთვის ის შეუერთდებოდა მოხუცს და მისთვის სრულებით უცხოს, თუ ეს სურვილი იქნებოდა მის მშობლების და ნათესავების რაც უნდა შეყვარებული ყოფილიყო მამაკაცზე, პირველი ის ვერ გაამხელდა მას, თითქოს ეს დანაშაულობა, თითქოს ეს სირცხვილი ყოფილიყოს: ყოველი ქალიშვილი უნდა ყოფილიყო მორჩილი, მონა, ყოველი ცოლი საკუთრება ქმრის, ქმარს ყველაფრის უფლება ჰქონდა, ქალს კი არაფრის, გათხოვებაზე ლაპარაკი სამარცხვინო იყო ქალისთვის. ის ვერავითარ მონაწილეობას ვერ მიიღებდა თავის მომავალ ბედ იღბლის გადაწყვეტაში; მას ხელოვნურათ უნერგავდნენ გულში მორცხვობას, მოსაწონი იყო ის, ვინც მონაწილეობას არ მიიღებდა რაიმე მსჯელობაში. სასწავლებლის დასრულების შემდეგ ქალი თითქმის სამუდამოთ ეთხოვებოდა წიგნებს და არავითარ განვითარებას აღარ საჭიროებდა და თუ რომელიმე წიგნს აიღებდა ხელში, ის უსათუოდ რომანი უნდა ყოფილიყო, რომელიც მხოლოთ ცრემლებს გამოიწვევდა მასში, სახლამაზი ქალი, გარდა არშიყობისა აღარაფერს აკეთებდა, ულამაზო ქალებს უფრო მეტი სარგებლობის მოტანა შეეძლოთ, რადგან ისინი უფრო შერჩებოდენ საზოგადო ასპარეზს.

მონასტრებში სავსე იყო ახალგაზრდა ლამაზი ქალებით, რომლის ცოცხალი ბუნება, ნიჭი და ენერგია საგრძნობლად იფერფლებოდა სამლოცველოებში. ჯოჯოხეთის შიშით ჯანსაღი ქალები სიგიჟემდის მიდიოდენ თავიანთი ბუნების წინააღმდეგობისა-ერთი წუთითაც არ გვიღალატია შენთვის და იმ სიტყვებს, რომლითაც ჯანსაღი გამოთხოვებს დღეს შემოგფიცეთ, პირნათლად და სინდისიერად ვასრულებთ, ჩვენ დღეს ამაყად შეგვიძლია მოვიდეთ შენს წმინდა საფლავზე და ჩამოგძახოთ, რომ ბრძოლის წყურვილით აღჭურვილი ქალთა ლაშქარი ყოველი მხრიდან დაიძრა, ყოველ რიგებს შენი მოწაფეები მოუძღვის, რომელთაც ხელში მესამე ინტერნაციონალის წითელი დროშა უჭყრია, სიმბოლო გადამწყვეტი ბრძოლისა.

მის ქვეშ თავს იყრიან მშრომელები, რომლებიც ძირიან ბუდიანად გარდაქმნას უქადიან ძველ ცხოვრებას იქ-ც კი, სადაც დღემდის „სამოთხე", სადაც დღემდის „თავისუფლება ეგონათ".

ამ ერთი წლის განმავლობაში ბევრი ცვლილება მოხდა, ამ ერთმა წელიწადმა ბევრი რამ გააკეთა. საქართველოს ყოვილი ქალაქი მოფენილია საბავშკო ბაღებით, საბავშო სახლებით, მოედნებით, სადაც თავმოყოილი არიან ის შენი საყვარელი უმწეო ბავშვები, რომლებიც ქუჩაში სულს ღაფავდნენ სიმშილით, სიცივით და გაჟივრებით.

მე ამავე დროს შემიძლია გითხრა და გაგახარო რომ მუშა-ქალი დაეწაფა სწავლას და არც ერთ ფაბრიკა-ქარხანებში აღარ ორრებიან წერა-კითხვის უცოდინაობი. მე შეეიძლია ისიც გითხოა, ოომ თვით ია ინტელიგენტი ქალები, რომლეეიც დღეედას ძალღიდან ამაყად დაჰყურებდეს ეუშა ქალებს და მათთან ახლოს გავლასაც ია კადიულობდენ, დღეს ქედ ეიხრილხი დელეგაციას გვიგზავნიან და გვთხოვენ, ოომ ჩვენ სხვა ეუშა ქალებთან ერთად უხალძღვანელოთ მათ. ისინიც მუშათ ჩავთვალოთ და ია გაგვასხვაოთ სხვა ეუშა ქალებისაგან.

ქალთა საზოგადოება საგრძნობლად შეიცვალა: ისინი ვაჟკაცურად გაიოდიან ბრძოლის ფრონტზე. თავიანთი დაკოჟრილი ხელებით მოხაწილეობენ ია ბათომის და კვიიაოის გატაიებაში. დიდ დახმარებაა უწყვენ ბგოეთვე დამშეულეის. შეილების დაგვარაა თანამშრომლობენ გაზეთებში. მათ აიხტეოესებს ცხოვრების ბსვლელობა და დიდი ყეოადღებით უსმენენ ჟეუხალ გაზეთებს. დღეშდის აბუიად აგდებული სიტყვა „ეუია" დღეა „ტიტულად" გადაიქცა და ყველა ცდილობს ოომ დაჯილდოვებული იქნნა ია ძვირფასი სახელით.

ჩვეა ხიხლს უცხადეთ კაცობრიობის გაიანადგურეველ ომა, იაგრამ თუ ეს აუცილებელი იქნება, ბაბის ფიცა ვსდებთ შეი წმინდა საფლავის წინაშე, ოომ ჩვენ ქალეიიც საჭიოოეიის დროს ია ია ია